

TARA TARILOR LA

Cinstire

Mi-ar trebui un cîntec fremătător, sublim ca un izvor albastru cu melodia-n unde s-adun întreaga slavă, să pot ca să exprim aceste simțăminte ardente și profunde...

De-aceea eu, prieteni, rostesc cu simplitate urarea caldă, scumpă, a omului de rînd, ce-nții și-nții de toate dorește sănătatea celui ce drag și-aproape ni-l ținător în gînd.

Căci ritmul viu și rîma le socotesc cinstire primos de frumoasă al sufletului meu pentru eroii care, cu dreptul cumpănire, luminii muncii noastre stă povăză mereu.

Ni-i Ceaușescu-n toate măsură vie, trează, vîntă, gînd și faptă ni le-mplînim prin el, cu el se-avîntă țara, numai prin el cutăzăm spre piscul înfloririi, spre comunismul jeh.

Și cîntecul prin vreme urcînd ecouri vii se-nalță azi în inimi, vibrînd sîrbătoresc, slăvit fie poporul ce are-osemeni fii slăvit partidul care asemeni oameni crește!

Marian Raicu

Prin Transilvania de semne

Prin Transilvania de semne Transilvania cu liniții cădeau ca frunzele pe dealuri soldații secerai să-nădeme în jocul aspru de copii un rîu de scutețe să spele lampa vieții sfîrșimată zi

unde cădeau creștea de-odată fîntini să-i împerească chipul de coarță nopți arbori cîini cînd se mai ridicau în ceață schelete-n cirje de arini

prin Transilvania de semne soldații morți purtau în miini o Transilvanie de fîntini focul sacru izgonit din lemne fosforescente aripi săptămîni cădeau ca frunzele pe dealuri viața-n petrecute maluri prin Transilvania cu liniții

cînd toamna le scria pe față scrisore sub sigiliu pal ei coborau fugind din viață cădeau ridicînd alt deal prin Transilvania de semne

Ion Iuga

Partid

Am învățat că revoluția e cosa ta, ne leși cu adevărat înainte. Ești soare ce nu va seca și îndrealea ce nu se ofilește în minte.

Bratul nu-ți poate fi îndoii, lumina ta fîrec pe chip ne joacă. Dintre riurile țării nici unul n-a obosit, bucuria în inimă are loc să întoarcă.

De salopetă atîrnă ziua de muncă, pleoapele istoriei în jos nu se lasă. Dunării nimeni de pe hortă nu-i poate da brîncă,

unde-i partidul sintem acasă. Țara miroase a pacă sfîntă, căldura pînii e coajul nostru ales. Veacul pe haină simt că se zvîntă, unde-i partidul e griu de cules.

Și nu îngheață cămașa pe noi și miri stau la porți ferice. Te simt ca pe-o așezare de eroi cu timple de istoria poporului lipite.

Ion Trif Pleșa

Partidului s-aducem slavă

Dacă trăim în libertate La fel ca munții de senini Partidului s-aducem slavă Sub steagul celor trei lumini.

Dacă ni-i țara mai bogată Și ard în doine bucurii Partidului s-aducem slavă Sub bolii de steaguri purpurii.

Dacă gîndirea ne pătrunde Tot mai adînc în taine mari, Partidului s-aducem slavă Sub steagul păcii, temerari.

Dacă în plai e înflorire Și brațul țării ni-i robust Partidului s-aducem slavă Sub cerul Marelui AUGUST.

Și dacă munca ni-i onoare Trîind egali și fericiți Partidului s-aducem slavă În jurul său tot mai uniți.

Constantin Atomii

Grîul, poemul Țării Românești

Geograficește, Țara Românească se desfrîngea fiind adăpostul și adunarea între-o Dunăre ce adună de la intrarea în țară toate poveștile de pe malul stîng spre a le debarca la Brăila și Carpații noștri cei mai înalți și cei mai sobri. Dar, geograficește Țara Românească înseamnă, mai ales, cîmpia. Cum și obrișile mele se află în cîmpia într-un județ ce și-a luat numele de la aceluia din lunțile apelor ce-l străbate, am fost crescut în cultul statorniciei și al iubirii nefericite pentru locul nașterii. Iubirea pentru București, așadar, mi-a fost transmisă prin gene, dar, printr-un mecanism (fără îndoială mult mai complicat decît îl exprimă științific fraza), ereditatea nu este chiar în linie dreaptă și unește poate mai trainic bunicul cu nepotul decît tatăl cu fiul) plus reminiscențe unei copilării petrecute într-un sat de cîmpie (și doar se știe că în copilărie și se imprimă sentimente atât de puternice încît totă viața nu faci altceva decît să încerci a le rememora) sufletul meu se tulbură, nostalgic, frumos și dureros, ori de cite ori părăsesc Orașul spre a bate satele române din cîmpie. Căci și întinderea nesfîrșită a pămîntului (despre care Marin Preda credea că ar avea dimensiuni mult mai mari decît cele reale) și Răsăriturile și smurgurile din cîmpie, mirosul înconfundabil al fumului de vatră, inția boabă de strugure coaptă și bostanii verzi — încrecăți de adevărații cunosători numai prin ciocniri și ușoară zgîriere cu unghia — sîni, și-acum, pentru mine universau unei copilării și sîni și vîredă, atît de străveche și atît de sigură încît pare a ne vorbi numai prin semne. Primul înseris despre noi este în mod cert ulterior cu sute de ani decît cumva cu mil de ani civilizației noastre căci nu într-o zi-două așung oamenii să se statornicisească în același teren cultivînd un grîu prin care soldații instruiți și-au croit drum cu sulitele!

Lumea satului e asemenea unui așberg: nu din ceea ce apare la suprafață derivă forța sa; ci din cele trei pături ascunse, subterane ce înseamnă mii de ani de acumulări și pleturi, de fapte-evenimente ce prin repetare au căpătat statut de legi de existență. Lumea Țării Românești se supune și impune aceste legi morale, grație vechimii de necontestat a civilizației sale. Fabulosul cîmpiei, dar și mărirea, orgoliul, splendoarea, iubirea și pînna necenzurată adevărate Țării Românești înseamnă Grîul. Poate nici nu s-ar fi iscat vreedată povești atît de frumoase, poate nici nu s-ar fi lăsat acea lume fabuloasă dacă n-ar fi fost acest miracol bun de grîu care-l dă tot frumos și unic fie abia încolțit atunci cînd toată natura se pregătește de somolență ori abia încolțit în furtivele noastre din apartamentele noastre de orașe ce nu ne-am uitat originea, în preajmă de An Nou — semn în verdele lui crud și-n firul său plînd dar ferm de sănătate și prosperitate, de în lanțurile de necuprins ale Bărăganului iajomîlean, ale Burnasului, sau ale cîmpiei deopotrivă, fie în boabele scinteitoare ca aurul cel mai curat înainte ca ele să fie făină albă pentru pînna din grîu nou. Se spune, cu temei este această zicere, că focul, adică pînna și mîncarea zărnă au modificat, au revoluționat gîndirea umană. Capitelele grîului, țara ale cîmpiei deopotrivă, Țara Românească — Stoicenița, Gîrbița, Socoloștii, Gîrbova, Gherghita și încă multe altele — osemnifică și ca avînd erije grîului, că gretat pe structuri mîncare socializării n-a răst

ditii ei a revoluționat comportamente umane, mîndria și mîna. Am citit, de curînd, în ziarul de capitală a pînii, la Grîndu, actul de constituire a gospodăriei agricole colective „Ștefan Gheorghiu”. El suna așa: „Subsemnatul, Țării săraci, plugari din comuna Grîndu, Pîsaș Uzi-ceni, județul Ialomița, ne întovărășim din inițiativă proprie, constituindu-ne în gospodărie agricolă colectivă sub denumirea „Ștefan Gheorghiu” avînd sediul în comuna Grîndu...” Că 42 de familii de țărani săraci și mijlociași aduceau cu toții 105,13 ha de teren agricol, 7 cai, 3 căruțe, 10 pluguri, 3 boroaie și 5 prășitoare. Statul a donat ținelei gospodăriei agricole încă 72 de ha teren arabil, 11 ha de pășuni și construcțiile confiscate de pe moșia Antonescu (unde se va amenaja și sediul administrativ al unității), la care s-au mai adăugat credite în valoare de 300.000 lei. În primul an al muncii lor în comun, Țărâni din gospodărie au avut să scoată o producție de 1.760 kg de grîu la ha, față de 500 kg/ha cît obținuseră țărâni individuali. După 32 de ani de la înființare, cooperativa agricolă din comuna Grîndu își numără averea cu milioanele (cu zecele de milioane lei), obținînd anul acesta la grîu o producție medie de peste 6.000 kg. Cooperativa agricolă din comuna Grîndu este de două ori „Erou al Muncii Socialiste” și este condusă de unul din eroii iajomîieni — Anghel Mircea Dan. Sint convins că dinzul, ca și Vasile Berbecel de la Sîntira, ori Dobra de la Gîrbova ar putea povesti fabuloase despre din lanțurile de grîu, căile ferate ale cîmpiei e-o găsi cineva vreedată să scrie nu despre ei ci ceea ce spun ei. Poate și-or găsi și ei vreedată timp și de povestii miraculoasă cotidian pe care l-au trăit și l-au făcut în cîmpia română. S-ar încheia atunci unul din cărțile de învățătură, de o frumoasă cel puțin așa (și morală) ca a lanțurile de grîu tivit în lumie de maci.

Străbătînd cîmpia, străbătînd așezările sale nu poți să nu rămii uimit de două lucruri: nouătaea (ce pare a-ți da semn că o lume nouă s-a așezat aici) și verticalitatea (este atît de întins pămîntul aici în cîmpie încît, probabil, oamenii simt mult mai acut nevoia de a rupe monotonia ca așezări mai ales pe verticală), plus simbioza quasi-perfectă a grîului cu tot ceea ce mai înseamnă inderectivă umană: la Călrăși, dacă te înalți pe-un termen de la Combinatul siderurgic cuprînzînd lanțurile de grîu, căile ferate ale cîmpiei sînt străjuite de foste, actuale sau viitoare lanțuri de grîu, în zona teleorănească — acolo unde cîmpia a dat semn că gîlgie de petrol — sodele sînt înconjurate de grîu.

Cum cîmpia nu este cu totul spectaculoasă cele citeva documente de arhivă pot reține cu precădere prim-planuri: fie case ale așezărilor rurale (mici, cu ferestrele cît palma, cît mal apropiate de pămînt cît vînturile de lărnă din cîmpie sînt aprige, acoperite cu stuf sau trestie), fie cite un tablos de familie (în care

Constantin Stan

Continuare în pag. 7-8

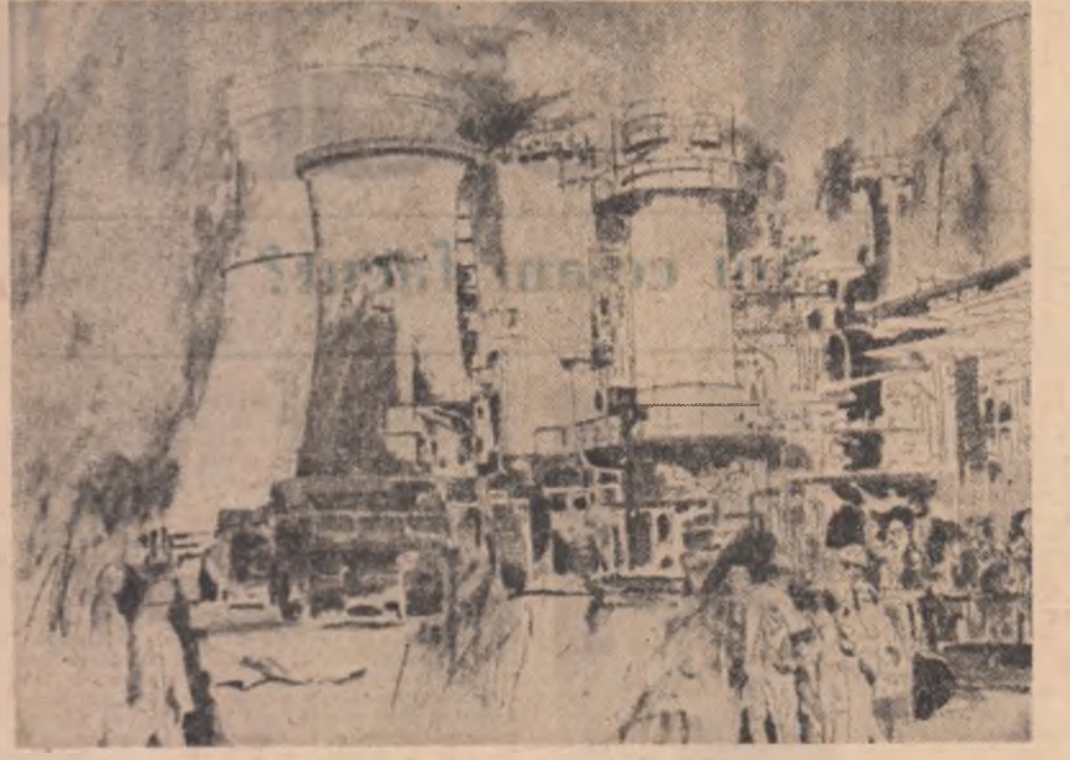
În Oltenia nu te simți niciodată singur

În Oltenia nu te poți simți niciodată singur. Există în aer o înțelegere, o atenție exagerată despre „ce mai făcuse” și „cum îți fu”, o curiozitate chiar, pornită din dorința comunicării, a decodării sufletestii. Există în aer o simțămînt de înțelegere a clipeilor, un optimism și o bucurie de oiață care devin o altă natură a oamenilor pe care lorga îi vede, „rii, întreprinzători, gata de isprăvă în orice domeniu, luți la mîrie și luți la treabă... a celor limbi capată un pitoresc care nu se înțelege asupra ei. Competența și pusează aici sub senul unei vitalități molipsitoare. Oltenia există, în primul rînd, prin oamenii ei. Și orice gînd despre acest pîmînt, poate cu cea mai impresionantă metamorfoză social-economică din ultimii ani, nu poate fi decît semantică. Chiar și în aceste condiții, în orice mîji al țării s-ar afla el, tot sentimentala rămîne. Iși vor căuta locul rădăcinilor existențiale așa cum uneorii își caută copilăria prin odăile goale. Pentru că Țara Olteului și a Juiului sînt dintotdeauna dăruite cu o anumită coloratură stilistică particulară divulgată de fîra oamenilor de modul specific al gîndirii și vieții obișnuite. Istoria a făcut aici risipă de nuanțe și sensuri. În pămînt fierbinte care și-a transmis neastîmpărîții și oamenilor acestor locuri care și-ar dori frumusețea fieră și norii coloratură stilistică această din același gînd patriotism local al oltenilor care, oricînd și oriunde, vor face ezces de muncă, de istețime și poftă de viață. În Oltenia nu te poți simți niciodată singur. Totul e să-ți lași gîndurile a călători în voie spre apusul soarelui care te poate surprinde la desăvîrșit satulul oltenesc, pe dealurile domoale care pre-

gătesc cîmpia Craiovei pînă la mîntuirea cu muntele ce coboară dinspre Tirgu-Jiu. Acolo, deasupra satului, în crepuscul, cînd lumina răgînește peste acoperisuri și norii desenează figurile de daci, acolo, între pămînt și cer, liniștea este sonoră. Cuminte, lumina își mîngie încheieturile și trage aer puternic în piept, așa ca pentru un ritual al liniștii și echilibrului, al certitudinii strînse cu hărnicie în cerele care se întoresc trosnînd din pîmînt toamnei. Totul e să cauți parca ta de înființ în coloana brîncusă care propulsează țirgul de altădată al Juiului, orașul agitat de acum, pe treptele unui zbor prin clepsidrele timpului. Acolo, în jurul mesei rotunde ca pînna zămisălită la focul bun al sufletelor de oltenii, acolo, în fața Porții unde eternitatea își încrustează rădăcinii în piatra tăcerii, acolo, în parte din înțelegerea vieții și cer răpăz de meditație. „Prin Gori femeile mîndre cu opinci și coloc, cu chipul rotunjit într-o năframă pot reprezenta un sens și un înțeles al echilibrului și germinăției, al fertilității și luminii materii”, scria marele Argeșii, venic îndrăgostit de Oltenia, de Goriul care a fost obrișă familiei sale.

E liniște în Oltenia în prag de toamnă. Se pregătește lumina lui August. Un August care găsește Oltenia într-un ritm viu, fascinat al desăvîrșirii construcției societății. O liniște spectaculoasă în care încap toate minile oltenilor dintotdeauna în intimitate cu marea inimă a Țării. O liniște sonoră prin care memoria își cere dreptul de a se odihni pe triumful prezentului. În Oltenia, în Oltenia nu te simți niciodată singur...

Carmen Firan

Ion Bitzan: „Industria”

Dimineți de aur în Transilvania

Mulți dintre locuitorii municipiului BISTRIȚA pot să-și conștientizeze în minte ajutorul de memorie. Imaginea unui orașel cu iz de țig provincial ce fînta împăcat cu un destin deloc spectaculos în vremea tinereții, adolescenței sau copilăriei lor. Unii l-au locuit, alții l-au vizitat, alții de zilele de marți, „zile de țig” sau de cele ale „Bicicului” verii, cînd se plimbu pe pavajul de piatră cubică al vestitului „Bulevard” pe care anual se disputau „celebre” întreceri de motocicletă, căutau caruselul sau pista cu lubenite, astîmpărîndu-și setea la o curioasă fîntină mecanică de la care se putea bea o apă răcoritoare adusă prin țevi de la cîțiva kilometri de oras, fîntă în anii mai apropiați de prezentul limpezit de mîntile noastre, în Piața Centrală, în jurul bisericii înalte, oarecărutele, cele venite de pe Șieu sau chiar de pe Someș, cu saci de porumb sau de grîu, cu porci, viței sau miei, sau cele coborîte de pe Birgău, cu scînduri. Sub arcașele Sugălețelor se desfacea gura sacilor, ori erau acose la iveală tot felul de „cumpărături”. Mirosea a grîu și a transpirație, a fîn și a brad despicat... Copitele calilor și ale vacilor făceau zăpada să mustească, sau stîrnea colbul caldarărilor încă... Așăzi Piața Centrală numără automobile, în trecere. În Sugălețele sînt un semn al puterii tradiției, al rezistenței în timp a omului. De pe soclul său înalt, deasupra rondurilor de flori, Andrei Mureșanu veghează mersul înainte al vremilor schimbate. Pe locul fostului țirg de vite se înalță un mare complex comercial agro-alimentar. Spațiul bistricean s-a metamorfozat. Metamorfoza lui a însemnat industrializare. Bistrița a făcut saltul de la statutul de oraș la cel de municipiu pe calea industrializării.

„Grănițele” localității au cîștigat, și mai cîștigă încă, noi repere în spațiul în timp și în conștiință. „Netex”, C.P.L., I.S.M., I.U.T., Fabrica de bere, Stația de aprovizionare cu apă potabilă, noua clădire a gării, noua autogară, F.L.P., Fabrica mecanică, Turnătoria, cartierele de blocuri Decabal, Vișoara, Andrei Mureșanu sînt citeva dintre obiectivele care se ajută să realizeze mai exact, Bistrița, dimensiunile timpului socialist. Din moment ce intri în fascinația idealului comun, coordonatele aspirațiilor sporesc, ritmul muncii este inepuizabil, simbolurile ideatice sînt traduse în ferme realități materiale, iar fiecare dimineață pare a fi un început promițător.

Dar, alături de Bistrița, și celelalte orașe ale județului Bistrița-Năsăud se leagă de timpul nostru prin cucerirea actualității. În urmă cu douăzeci de ani, NĂSAUDUL era un țirgșor provincial, dominat doar de silvele împănate ale celor trei lăcșe — „George Coșbuc”, pedagogic și silvic. Atmosfera era patriarhală, cu oameni ce se ocupau cu agricultura, creșterea vitelor și găzduirea elevilor de la cele trei școli. Năsăudul trăia prin gloria lui de odinioară, cînd fusese reședința Regimentului 2 imperial de grăniță, prin fama școlilor și dascălilor săi. Abia în anii sîntezet orașul a intrat în ritmurile marului mers spre fătura noastră societății. „Textila”, I.P.M.P., Fabrica de brînzetură fermentate, Filatura de bumbac, noua autogară sau noua autobază, noul cartier de locuințe fac ca în viața cotidiană a năsăudienilor să-și găsească ritmurii noi.

O altă localitate, BECLEANUL, cunoscină și ea forțata oamenilor din între-o zi de țig vîncială, care a cîștigat totuși titlul de oraș în 1976, dar l-a pierdut în secolul al XVIII-lea, ca să-l recîștige cu un merit definitiv în 1968, s-a decis să se schimbe în întregime, în bine, doar în cîțiva ani, pe toate planurile vieții sale. A

incetat să mai fie doar un banal orașel provincial, un țirg de țară, chiar un împorțat nod de cale ferată. Inginerul Dumitru Rețegan, vicepreședintele Consiliului Popular al orașului Beclean își spune: „În cîncinul trecut, la Beclean au început să producă întreprinderea metalurgică, Fabrica de nutrețuri combinate, o bălăstieră, întreprinderea de covoare, a fost terminată termofacția orașului, localitatea noastră fiind singura, sau poate prima termofacție dintre orașele sub zece mil de locuitori. S-a definitivat centrul civic, prin terminarea cartierului 6 Martie. Nu de mult timp a fost terminată și construcția liceului metalurgic, cit și a unui complex de alimentație publică. Continuăm lucrările pe mai multe șantiere de construcții civile sau industriale. În intenție avem construirea unui nou spital, o policlinică și o autogară.”

Prima atestare documentară a RODNEI vine din anul 1255. În a doua jumătate a secolului al XIII-lea așezarea devine un important oraș transilvănean. Năvălirea tătară din 1241 o distruge. Un document din 1292 pomenește de mai multe meserii practicate aici: brutărit, moarărit, olărit, țigărit, de ateliere și prăvălii meșteșugărești aparținînd mai multor brânze. În întreaga perioadă medieală localitatea a constituit un principal punct de vamă al Transilvaniei în comerțul cu Moldova. Dar principala inderectivă a rodnenilor a fost mîneritul. Mîna a făcut ca Rodna să-și scrie mersul prin timp cu litere mari, acest mers despre care aduce citeva dovezi interesante muzeul din localitate. Lucrătorii de la mine din Rodna s-au alăturat răscoalii din 1514 conduse de Gheorghe Doja, au arătat fruntă în mișcarea memorandistă, au trimis delegați la Marea Unire. La 21 octombrie 1920 decădă în fața generalului soldatului și a grevistii din întreaga țară... Drumul de la perforajul manual și transportul cu cai — la munca executată cu mașinile și instalațiile de mare productivitate de astăzi a fost parcurs. Zilnic, înainte de fiecare schimb, autobuzele pleacă din centrul localității spre Valea Blăzeș și Valea Vinului încărcate cu oameni care-și cunosc destinația, oameni care la întoarcere au grîji să-și facă locuința și mai frumoasă, să îngrijească de vite, de legumele din grădini, să cosească iarbă cuimilor din împrejurimi.

Calea ferată ce leagă Bistrița de țară este electricificată din anul 1978. Drumul național numărul 17 ce traversează județul dinspre Dorneș spre Cluj-Napoca, dar și cel ce duce spre Tirgu-Mures, sau cel spre Maramureș sînt asfaltate. Asta nu înseamnă că județul Bistrița-Năsăud nu continuă să-și aducă și el contribuția la lărgirea și lungirea căilor de lumină ale țării. Deja în toamna lui 1976, buldozerele, scripetele și alte utilaje grele au spart liniștea mînturilor Călimani, marcînd efectiv începerea lucrului la prima hidrocentrală din județ. Lucrările de execuție sînt înaintate. În aceste zile, mînerii și artificierii de la tunelul de aducțiune, ce va avea peste 6 kilometri lungime, se străduiesc să scurteze termenul de execuție al lucrărilor. În același timp, electricienii, buldozierii, mecanicii de utilaje lucrează cu sirg pe șantierul altei hidrocentrale, cea de la Bistrița-Birgăului, unde lucrările au început în prima lună a anului în curs. Ei dovedesc, prin ceea ce înalță, că prezentul nu-și epuizează filele cronicii sale captivante, că sa-și, ciocunul și pana sînt orleind în măsură să scrie, servite de minți luminate și brațe puternice, fapte mărețe.

Olimpiu Nușfelean

film
f

Dacă vezi un film de Sergiu Nicolaescu este ca și cum ai fi văzut și toate celelalte filme ale sale — ecuații unde se schimbă numai datele problemei, dar rezolvarea rămîne aceeași. Dacă există cumva o evoluție de la primul și pînă la ultimul film al lui Sergiu Nicolaescu, ea nu este o schimbare la față, ci o devenire a mijlocului cinematografic, o certă profesionalizare dusă uneori pînă la virtuozitate. Sergiu Nicolaescu este vesnicul adolescent al cinematografiei noastre. Întrebările pe care și le pune asupra lui însuși, care vor să fie fundamentale existențiale, au retorismul și nota patetică a frământărilor din epoca junetii; avem însă și asistăm direct la acest dialog al regizorului cu sine însuși pentru că, în fiecare film pe care l-a făcut, se vede strădania de a se defini mai bine, de a-și înțelege mai bine felul de-a fi — nu din dorința schimbării, ci din voința desăvîrșirii; Sergiu Nicolaescu nu se frîmîntă în particular, în intervalul dintre două filme — care de altfel este și prea scurt pentru a-i oferi timp de meditație —, așa că sîntem martorii descoperirii treptate a propriei sale condiții (bineînțelese că este vorba de condiția personajului pe care l-a creat și pe care îl joacă cu

Întîlnirea

Insistența în toate filmele sale, asupra cărora își pune întrebări și pe care nu ostenește să-l desăvîrșescă. Ce ne spune despre el însuși Sergiu Nicolaescu în Întîlnirea, ultimul său film? Personajul, de data aceasta maior aflat la un post de pază undeva, la malul mării, declară cu un zîmbet amăr că e născut în zodia berbecului, „Făcut să alerge după victorii fără să mai aibă răgazul să se gîndească la înfrîngeri”. Amărăciunea zîmbetului său vrea să spună ceva despre neputința de a te împotrivi fatalității; funcționează așa cum ești făcut, așa că orice întoarcere asupra propriilor greșeli nu-ți mai găsește rostul. Cuvintele acestea rezumă o mentalitate proprie nu numai personajului, ci și regizorului Sergiu Nicolaescu. Și dacă el însuși găsește inutil să se mai întoarcă asupra propriilor greșeli, cine altul să o facă? Din partea noastră ar fi o îngrătitune să-i aducem mereu aminte că victoria pe care o cîștigă de fiecare dată în fața publicului este plătită desul de scump, cu o seamă de mărunte înfrîngeri. Nu este deloc plăcut să cîntărești mereu, pe teraziile cuvintelor, cît costă victoria unui film — cit pierdere a spectator care lese de la filmele lui Sergiu Nicolaescu cu pumnii strîni,

cu sentimentul că numai paloșul dreptății lipsește din mina sa vajnică pentru a repune lucrurile la locul lor. Sentimentul e stenic, adevărat, obținut cu dozaie precise de suspense, cu un duș cu robinetele perfect deschise pe cald și pe rece; ceea ce pierdem însă este simțul realității — pierdere mai măruntă sau mai gravă în funcție de cite paralele dăm noi pe această „realitate”... O nume ambiguitate, o nume indercile în definierea personajelor și mobilurilor care le animă, care vin din scenariu și umanizează întreaga poveste dîndu-i o notă de lirism și neprevăzut, sînt folosite pentru acutarea filmului din zona determinărilor realiste și introducerea sa în categoria atît de generoasă a basmului. Peisajele deltat, filmate de Alexandru Groza asistat de Nicolae Gîrduț sînt de o mare frumusețe dar rămîn, ca în mai toate filmele lui Sergiu Nicolaescu, doar o notă exotica în care oamenii trăiesc independent, ca într-un decor de carton; oameni convenționali care trăiesc o realitate convențională, atît de convențională încît din cînd în cînd ea trebuie să devină atroce pentru a se face simțită — așa arată Întîlnirea. Chipurile umane, de-o expresivitate desăvîrșită — începînd cu cel al acestui deosebit de dăruit actor care este Ovidiu Iuliu Moldovan și sfîrșind cu cel al ultimului figurant, nu sînt suficienți pentru a acunde goul din spatele lor — anonimul situațiilor, sentimentelor convenționale, al sacrificiului convențional.

Nicolae Mateescu

televiziune
tv

Lumină de vară

Am văzut pe micul ecran filmul „Editie specială” aproape cu aceeași curiozitate cu care îl văzusem prima oară în sala de cinema. De ce? Pentru că memorasem citeva secvențe în care nu înțelesesem prea bine ce se întâmpla, de ce unul din eroii filmului, de exemplu, ziarist independent, fără opinie politică, este implicat în Siguranță ca nadă într-o dubioasă urmărirea de ilegalități? Știm din cărțile de istorie, din documentele serviciilor secrete, că metoda clasică de infiltrare în rețeaua adversă este urmărirea unuia dintre membrii ei deja depistați. Și atunci? Pe urmă ce caută mica „dantelărească” în această intrigă, ajungînd sărmana în final să fie urmărirea de un avion a cărui elice mai că nu o dezbacă? Și ar mai fi Mircea Daneliuc este, credem, un bun regizor, dar un slab coscenarist, pentru că sacrifică poveștea pentru efectul cinematografic. Aceasta explică în bună măsură sentimentul repetat al „absențelor” în acest film, alfel, din punct de vedere profesional, bine făcut. Altă explicație nu avem, doar dacă nu am atîpîit de citeva ori în

timpul celor două proiectii. Este exact înșă s-o fi făcut la un interval atît de mare exact în timpul rularii aceluorăi secvențe, ceea ce înșă este perfect posibil în cazul regizorului. „Editie specială” este un film, ceea ce comparativ cu alte producții este deja un merit. Mai mult, este un film perfect împregnat de epocă, atmosferă acelor zile fierbinți, primăvara Zilei de 23 August, fiind autentică din absolut toate punctele de vedere. Ignorînd poveștea, cînschind perioada în amănunte și completînd scenariul, „Editie specială” poate fi revăzut oricînd cu aceeași plăcere provocată de întîlnirea cu un regizor care știe să filmeze.

Nu știm dacă Toma Michinici, autorul scenariului l.v. „Podul” programat marți 17 august, este la prima sa încercare dramaturgică sau nu. Î știm autor de versuri, parte din ele adunate chiar în volum, gazetar independent și crucelgou valoros, de aceea am urmărit cu interes specta-

colul propus de el, fiind convins că voi depista în acesta starea poetului, frenzia gazetarului și logica abilită a crucelgoului. Așa și a fost, pretextul scenariului fiind amintirea unei secvențe eroice din lupta comunistilor împotriva fasciștilor, suprapusă unor probleme de stringență actualitate care apasă umerii unui prim secretar, a cărui fiică, inginer agronom, insistă să i se construiască o sosea pentru a-și scurta naveta. Primul secretar nu cedează cererii, nici nu-și mută fiica la oraș (după motiv, o ajută să-și care lucrurile în satul în care lucrea), îl întîlneste pe fiul mentorului său din ilegalitate, ucis în acea secvență în care sînt aruncate în aer podul și marșarul nemțesc. Acesta este fierar-betonist, lui îi incredintă să construiască podul... Totul sprînjit pe o metaforă (altfel se putea?) atribuită celui sacrificat (să o altă sugestie, ce trimite tocmai la varianta de origine a „Misterului Manole”) „un pod are întotdeauna nevoie de două puncte de sprînjîn...”. Excusul de abilitate metaforică este ornamental acestui scenariu, altfel cu replici spontane, firești, ale unor personaje credibile, chiar „existente”. Distribuția (între care Dan Condu-rache, Constantin Diplan, Mihai Meruțu, Monica Ghiuță) bine aleasă de regizorul Silviu Jicman, regizor despre care știm și mai puține decît despre autorul scenariului. În sîrbătorii, un omagiu potrivit unei mari cărbătorii.

Iulian Neacșu

PĂTRAREA LUI AUGUST

Moldova

la a-nsoflețirii noastre vamă

Stiți cum se mai cheamă Brașovul?! Nu știți! E bine să vă spun chiar acum, imediat: Iașov. De la Iași, capitala Moldovei numite. Fără glumă. Ba nu, în glumă. Sînt atîta moldoveni în Brașov încît unu hitru, tot moldovean și el, coborînd din spre părțile Neamțului, în-a zis așa și așa a rămas pașnicul și superindustrializat oraș de la poalele Tîmpiei de mai bine de treizeci de ani. Oriunde în țară e de muncă, de muncă grea, de muncă aspră, oriunde e un santier, o oțelărie, o mină poți fi sigur că găsești moldoveni, că vei avea ocazia să schimbi câteva vorbe dulci și câteva amintiri de-acasă cu un sucevean, botoșănean, iesean, nemțean, vasluian, băcăuan, vrîncean sau gălățean. Cu unul dintre ei sau cu mulți. Sînt oameni harnici, oameni potoliti, oameni pe care se poate conta, oameni aparent mai înceți în ceea ce fac, dar întodeauna temeinici, sinceri, generosi. Iar cînd îi apucă teribilul dor de Moldova iau trenul și merg acasă, nimic nu-i mai poate opri.

Cu răbdarea, cu tenacitatea, cu dorința de a învăța, cu simțul respectului, cu sociabilitate, cu limpezime de gînd moldovean, în anii cîntecului și satizei în toate zonele țării unde s-au făcut mari investiții. E adevărat că au avut la ei acasă Biciul, au avut și au Săvinești, industria Iașului, platforma siderurgică a Galaților. Pentru puterea demografică și pofa de muncă a Moldovei se părea că e totuși prea puțin. Și moldovenii au continuat să plece de-acasă. Să ajungă în orșele Transilvaniei, în Cîmpia de Vest, în Fîgărăș, în Valea Jiului, chiar Oltenia și cei mai mulți la Constanța. Așa au luat-o mereu de la capăt. Au făcut școli, au mai utat din viața de-acasă și au început să vorbească cu „păi” și cu „așa și pădincolo”. Au învățat meserii tel de fel pe care plugarul nu și le-ar fi închipuit nici măcar în ceasurile lui de tîhnă din iarnă. Și-au luat și apartamente unii. Și-au făcut și resturi de familie. Au avut (și mai au unii) concedii în care se întorc în satul natal cu nevastă și copii. Și ce-i curios e faptul că nevestele, în cele mai multe cazuri, nu sînt moldovene, ci sînt „de pe-acolo”, de pe unde ei muncesc. Iar copiii le vorbesc în două limbi. Și viața a mers înainte... Dar pe moldoveni nu le-a plăcut nicicînd gîndul întorcîții acasă. Gălățenii au reușit întoarcerea odată cu ridicarea combinatului siderurgic, cu marea platformă metalurgică. Cu puțin înaintea lor au început această întoarcere cei din Neamț. Cei din Suceava și Băcău au avut și ei ceva baze industriale. Ieseții și ei au avut ceva-ceva. Botoșănenii n-ă vrînceii, vasluienii n-aveau sansa întoarcîții acasă. Încă n-ă u-ăuveau pînă prin 1970. După 1970 s-ă produs marea schimbare. În mai puțin de 10 ani în Botosani a apărut o platformă industrială ce a chemat pe locurile natale mii de mii de oameni. În Botosani e acum o urșăriează urșă spre 30 la sută. În ultimii cinci ani Botosani au format 25 de mii de muncitori. Populația municipiului s-a triplat. Dorohoiul, tirgul în care chiar și prin anii '50 se aducea apă cu sacaca are acum mari întreprin-

deri de sticlă și industrie grea. Pe cîndva împăcîntă căle ferată Iași — Dorohoi bat tactul acum marfare grele. Spre Suceava industria se răspîndește pînă în orșelele care acum niște ani trăiau de pe urma comerțului cu mere și a unui turism mărunț. Cîmpulung de Moldova e un exemplu. În Neamț domină marle Săvinești, iar Piatra e un oraș înflorit, cu blocuri stil, cu o civilizație urbană de înalt nivel. Bacăul e ca un portavion care în loc de avioane are pe puntea sa blocuri și industrii. Iașul studentesc, Iașul studiilor are o întreagă șosea cu industrie pe care întreprinderile stau precum casele pe o uliță de sat. Spectaculos la Vaslui. Aici era greu de conceput industrie, Vasluiul trăia pînă acum vreo 10 ani cu acel ianuarie 1475. Orașul e nou acum și are o platformă industrială la fel de nouă-nouă. Parcă a fost luată de pe planșetă, de pe macheta mai exact și pusă cu o mină uriașă pe sol, totuși mărît la scara 1 pe 1. Dar Birladul?! Ne obișnuisem cu rumelții și ne încăpătînam să nu mai credem altceva despre Birlad decît „rumelții de renume mondial”. Și Birladul are acum platformă industrială, nu mai miră pe nimeni. Nu mai miră pe nimeni nici Adjuđu Vechi, nici Teucui, nici Comănești. În Focșani Moldova trece prin fața Miorței. Milenara ocupație n-a dispărut. Acolo în muntii Vrancei, sus, oamenii cresc ot. Jos, pe Milcov fac industrie de mare forță. Focșani e un oraș-bijuterie. În Piața cu Monumentul Unirii calcă pe marmură. Dar despre Galați ce s-ar mai putea spune?! Galați — locul unde Moldova coboară la Dunăre, unde Moldova se întîlnește cu lumea largă! La Galați sînt colosii industriali ai Moldovei. Și peste tot se vorbește moldovenește. Acestea ar putea constitui un chip (în linii foarte mari) al Moldovei ultimilor 15 ani. Adică al Moldovei în care moldovenii au cam început să se retragă spre locurile lor de bătănie. Au cam început să vină acasă pentru că industria îi caută pe acasă și ei sînt plecați pe cine știe unde prin țară. Că Moldova nu e în primul rînd numai un spațiu geografic și istoric deosebit, ci mai ales un pîi cu oameni formidabili, cu oameni care dau poate cea mai mare contribuție de suflet la a însoțirilor noastre vamă. Și Labis tot moldovean a fost. Moldova a fost și a lui și a fost și rămîne a tuturor, celor care merg acasă dor de sărbători și a tuturor celor care zilnic stau sub lumînile ei de-acum, a tuturor celor care s-au întors la ea, se vor întoarcă sau nu se vor mai întoarcă niciodată pînă-n-o cură în înimă lingă oțelăriei. Funcționari sau Reșieți, în minele Văii Jiului, în întreprinderile sibiene, la Combinatul Miner Oltenia, în fabricile cu chip de cetate ale Bucureștilor, în portul Constanței, pe santierul Canalul Dunăre — Marea Neagră sau cine mai știe pe unde umblă moldoveanul-sădoveanul-soldoveanul, omul cu sufletul cît soarele, eroul atît de anonim și de sobru dintr-o coplesitoare legendă contopătoră.

Eugen Mihăescu

Elena Greculesi: „Sub mindre flamur”

Și astăzi Banatul e „fruncea”

desi viața m-a purtat, încă de la cea mai fragedă pîrțică, pe mai toate nețele, leagurile patriei, pentru mine Banatul — înseamnă copilăria, iar copilăria — înseamnă orașul Caransebeș.

De aici a plecat totul, și „toate” în ceea ce mă privește: din acest oraș așezat la poalele Munților Mic și înconjurat de apele Timișului, ca într-o poalecă (am citat „din mine”!). Voi porni așadar, și acum, în aceste rânduri, de la orașul „C.” — loc de uimă înfiere, de stranie detașare, de prielă, iată, al unor rememoriți nu întodeuna diafane, dar întodeuna dragi, precise. Ultimele, îndrăgesc a spune, acum, cînd dorind să scriu câteva rânduri despre Banatul în care m-am născut și am crescut în parte — Caransebeșul mi face cu degetul: „ce scrii, fii atent ce scrii, ai fost al meu, acum te vîd din an în paste, mă cunoști într-adevăr?...”

De ce să fiu atent?! Caransebeșul meu e același, deși arată altfel astăzi, cînd îl vizitez. Anii tineretii mele nu corespund firește, cu anii orașului: sînt o parte din el. Astăzi regăsim-nu-lu locurile natale, la intervale din ce în ce mai mari — observ. Observ unul, caut „vechiul”, cu aceeași pasiune. Orașul meu nu e altul — și, totuși, este, astăzi, cu totul și cu totul altceva. O filmare propusă mie acum cîțiva ani buni, de către R.T.V., m-a făcut să apreciez acest lucru la justa lui valoare. Cu alte cuvinte — „unde sîntei?”

Iar și mai exact: „Ce mai faceți, măi, dragilor, de aici, din „C.”, și poate de altura?” Nieu P. (cel care mi-a bătut primele schite la mașina de scris a stației de radioamplificare — un veritabil studio, realizat nu aîtît din scînduri și furnir, cît din pasune!), este mare mahăr — și foarte bine face! — la studioul Tv Timișoara.

Adrian S. (cel care mi-a dat curaj, și împreună cu care, secol, am realizat unul dintre cele mai formidabile spectacole de teatru de amatori la Casa de cultură a orașului „C.”), se află în Reșița — și îi află roadele unei cineclub, iată, la Costinești acestel an, poetul Didi S., frumosul bărbat al amarelor iluzii, își găsește împlinirea într-o puritate acolo, undeva... Sasa V. (abitul, cine?) continuă să înduce fără compuneri și scrie proză: Ion și Maria — doi puri; Nelu B. — liber desăvîrșit, cu creierul prins în chinurile minuscule din oțel în urma unui accident de masină; și mai cine?... Muti! Vova. Tante Ghizil, Madaraz-baci, Timofte. Suces. Adriana. Flei scher-mecel, Faus Any. Therez-neni, fan, Ineca (mă auziți?), în sfîrșit — ai mei... Nu-l pot înșira pe toți. Unii s-au dus.

Ce mai faceți?!

...Ce mai faceți?... — iată o întrebare. Adresată — cui? Banatului — despre care mi-am (și mi s-a) propus să scriu? Caransebeșul birjlor înolind în praful, din centrul căreia gura, nu mai există a vechiă fabrică de mobilă „Bala Sărătă” este acum un centru republican de prelucrare a lemnului. Pentru export, mai ales. Orașul s-a schimbat. Pe „Corzo”-ul său (acela pe care, alături de Fleischer-baci vindea înghețată de coacșe), se vinde înghețată „tuti-ruti”. Cei care o cumpără, sînt alții: tineri muncitori ai combinatului siderurgic instalat în nordul orașului; pletosi, unii; cu capul tuns, alții. Uzina are nevoie de forță de muncă, „copilul Reșiței” are nevoie de brate de muncă, iar primarul Caransebeșului are nevoie

de spații de locuit pentru tinerii aștia... Am spus: Reșița? Ce mai faci, Dick?! „Pașagerii pentru Reșița sînt invitați la micro-buzul...!” — asta o aud pe aeroportul din „C.”, aeroport amenajat pentru zboruri regulate cu Capitala. Pînă în Reșița se face circa o oră. Care localitate din Banat își mai poate asuma dreptul — în afara Reșiței — de a reprezenta industria română?! E nevoie de cifre? Refuz, amîntind doar: „Porțile de Fler”, locomotivele „Diesel” și „Diesel-electrice”, macaralele portuare Constanța, etc. Vechime — dată, istoricește — peste 1000 de ani. De siderurgie. De lupă permanentă a omului, cu metalul. De împlinire, astăzi, cînd alte localități, alte combinate siderurgice mult mai moderne, apelează, totuși, la cei de aici, la reșițeni, pentru niște lucruri mai delicate. Și dați-mi voie să mă întreb: ar putea trăi, oare, Bucureștii fără Reșița, sau fără Oțelul Roșu? Mă întrebese.

Sau Lugojul! Oraș aflat în permanentă, crîncenă, lăolă dispută cu orașul meu natal — orașul „C.”. Centru cultural, de decenii, și de decenii moment muzical de vîrf al culturii patriei! Industrializat astăzi, iată, și el — păstrîndu-și însă temperatura marilor împliniri intelectuale. La nord de el, privind din nou harta țării, se află o localitate, Tometi. Aici am cunoscut un primar — unul, Chincănaș — a venit de pe alte meleaguri, la început nimeni nu l-a acordat încredere, era considerat o „venitură” (bătănieii nu au dat din dracului de circumspicit, din-totdeauna); astăzi este un erou local, și nu numai: comunistul din tinerete și-a dovedit țaria. Tometi sînt oraș, în toată regula, fabrica de sticlă de aici produce pentru strălînatate... și mai există și o năstrîvărie, acolo...! Ce mai faci, Chincănaș, omle?!

Mă cunoaște, într-adevăr, Banatul — mă cunoaște, într-adevăr, Caransebeșul meu natal?! Nu mai cred. Și nici nu are prea mare importanță, atîta timp cît eu îl port în suflet. Cîrculă o vorbă: „Banatul-fruncea!”. Nu mai cred în vorba asta, deși își mai are farmecul ei, trecut, duse... Întreaga țară se află în frunte, astăzi, iată, în acest auzul plin de metal încandescent; pe meale, se fac studii, etc. Poate că termenul de „muzeu” e pretentios, s-ar zice că e vorba mai ales despre un soi de expoziție. În Caransebeș — la mine — un bătrîn, Madaraz-baci, s-a apucat să execute, la scară minaturală, toate tipurile de mobilă realizate în fabrica de mobilă (actualul Combinat de prelucrare a lemnului), de-a lungul anilor. E și asta un fel de expoziție... Cite, însă, astfel de expoziții, nu-și asteaptă devenirea? „Gugulani” carelor cu mere, de altădată, au trecut la agricultura intensivă; filii lor menținuseră țone de metal incandescent; pe mealegurile Banatului se practică munca în cel mai nobil și pătrunzător înțeles al cuvîntului. Aș însuma toate cele de mai sus într-un singur termen: ACASA.

Și desînt departe, acum, de aceste plajuri, termenul îmi surde.

Horia Pătrașcu

Poem și August

Să cîntăm cu piinile în mină
Cînd răsare soarele din mare
Cînd luceafărul se uită în fîntină
Și din fruntea omului răsare...

Să cîntăm cu libertate în privire,
Cu pămînturile noastre să cîntăm
Cînd începe roua să se mire
Peste lutul hrîntor pe care îl arăm...

Să cîntăm cu lumea noastră-n viitor
Încă din aceste zile ce ne sînt
Aripile unui minunat și-ntemeiat popor
Birînd, gîndind înalt, urcînd...

Să cîntăm cu piinile întregi pe masă
Cînd răsare liber soarele din mare
Peste România noastră — pururea frumoasă
Ce, din ea tu noi, spre viitor răsare...

Spirala de aur

Spirala de aur în August
Prin izvoarele timpului
Ca un scurț nesfîrșit
Al tuturor aripilor...

Sus în pulsul cosmic al visului
Raza pămîntului izvorăște
Lumină și pace
Spre milenii al treilea.

Patria, liniștea și casa noastră
Din izvorul pururi înflorînd,
Ochii eroilor treji
Și, din viitor copiii noștri
Cu inimuri...

Veniți, veniți, cînta lumina,
Rodul trăiește în vetrele noastre
Ca o livadă în calea lactee
Înrămurată cu stele...

Ion Crînguleanu

Cu țara-n glas

Cu țara-n glas cu neamul și iubirea
Și cu mesteceni de pe noi
Țara mi-adeuce mintuirea
Țara-i stăruie mai altoi

Eu țara-n suflet ca pe-un măr domnesc
O încălesc la flăcără din singe
Să cînt țara nu mai astensec
Iubirea țării inima mi ninge

Veghez la frumusețea țării și iubirii
Furtuna în căpește pentru vecii să fie
Să răsără nămele turlele zidirii
Țara e pentru mine un timp al nemuririi

Eu am venit în lume să vă spun
Iubii-vă istoria iubirea să răsără
Am semănat iubire iubire să adun
Iubirea țării-i cea mai sfîntă cosmică povară

Pentru comunismul milenar

ȚARA plină de cîmpii și dealuri
E de oameni pașnici și frumoși
Țara mea de vis și idealuri
Înotînd prin secolii turtoși

Glasul tău prin vreme sună nou
Țărml comunismului se-arată
Te conduce un bărbat erou
Descîndu-și și înșpe lume-o poartă

Luminați de marea țară
Noi cu Ceaușescu te zidim
Strălucind prin vreme ca o stea
Geniul tău politic îl iubim

August de flăcări care-o fost
A rămas o piatră de hotar
Noi zidim un cosmic avangost
Pentru comunismul milenar

Vasile Andronache

Hotar de August

August — grîmar de suflet și mărire
Cuprins în gînduri purpură și zbor
Columbă e în dreapta moștenire
Și rădăcina nou-n tricolor.

Anotimp ce unește lucruri în rînduri
Și poartă-n istorie o flăcără trează
Așează-n steme riuri mari de gînduri
Din care libertatea se-ntrupează

Acest popor istoria își scrie
Sporind al vetrai omeneș teazaur
În cartea țării slavice este vie
În lapta-și are-acoperire-n aur.

August-rază de pace, sunet de vis
Prin care s-a luminat viitorul
Ne este-n lucrare și-n eul decis
România e însuși poporul.

Sînt toate-n rostul vieții și în
De comunista mergere-nainte
Prin marale țării, erou, destin
Și-nțitul om și țării președinte.

Pavel Pereș

Drumuri dobrogene

In august, acum, mai ales în august, Dobrogea este o antinomie a aceluși timp de piatră seacă. Vîlăstar al cîlimilor. Ea este acum grădina pomilor cu rod bogat, a sfîrșitului, a lanurilor peste care se așază cărucuțele de ploșie.

Dobrogea este locul ce se identifică cu mari uzine (Alumina de la Tulcea, Petrochimia de la Midia, Santierele navale de la Constanța și Șanagalia) și mari santiere (Canalul Dunăre — Marea Neagră, Centrala atomoelectrică de la Banovodă, noile sisteme de irigații). A scrie despre toate acestea înseamnă a umple paginile unei cărți voluminoase. A sugera toate acestea e mai simplu. Căci ele există și se impun privirii și conștiinței. Ele se impun și prin aceeași năstere și desfășurare de destine, specifice timpului nostru. Despre un asemenea destin, al unei familii dobrogene, vrem să amintim acum. Este o familie al cărei urcșu este un semn al timpului.

scarlatină prelungită. Ar mai fi tras câteva braze, dar jos, spre fundul ceaurului pămîntului era prea moale, cîlșos. Ieșii îi tremurau genunchii ca la capre, și lui Ifode Parasivan i s-a făcut milă fără margini. Dacă l-ai fi văzut atunci îmbrăcat în atîta tristețe nerostită, ai fi zis că așa e un sărăntoc care ascultă cum crește iarba sau, cine știe, încearcă să prîndă tot vîntul în buzunare. Dar nu era așa. Ifode mijea ochii spre depărtări și se simțea parcă înalt, mai sus de zborul corciorilor, care spîrguseră cerul cu veniriile lor de primăvară.

A dat roată pămîntului și s-a întors lingă Micața. Amindoi stăteau cu picioarele într-o băltoacă ce nu s-a mai ostent să se verse în ceasir. Simțea glod moale sub tălpi, dar apa era cît de cît limpede și se vedea cerul prin ea. Norii sîniții alergau pe fundul bății. Le-ar fi putut călca cu picioarele, dar i s-a părut atît de adîncă apa încît s-a înfricoșat. S-a dat cu un pas înapoi și cerul s-a încălecat de norii turburi, marșii. Micața s-a smucit iar lama plugului a început să scormonească fundul bății. Abia atunci și ultimul țărăt din partea asta a Dobrogei care ar pe cer. Apoi îl coboară pe pămînt, în cealtrul plin de băltoace, stufărișuri, cuburi de coșori.

Și nimeni nu i s-a mai putut asemăna. La toamnă venea colecționarea. Altfel, plugarii veneau să taie pămîntul, iar Micața a rămas așa care apă la grădina.

II.

Asta se întîmpla cu douăzeci și cinci de ani în urmă, cînd fu-su, Ilie, în cea la scoala profesională din Constanța, să învețe să tragă linii electrice prin Dobrogea. Tat-su a venit o singură

Pavel Perfil

Continuare în pag. 6-a

plastică

Vocea interioară

Sorin Iffoveanu își rostise crezul artistic ca desenator înainte ca pictura sa să-i fi probat apartenența la unul dintre cele mai bine cunoscute filoaene estetice afirmate în ultimii ani în plastica românească. Subliniindu-și tipologice etapele de sutul lui de desenator, vin către noi ca un ecou foarte distinct al primei sale expoziții de desene de acum vreo zece ani, cînd printre ochurile de lumină arămate ale tommel se revarșau secetelile și voluptățile istorii bizantine ale lui Procopius din Cesareia și crucele scene ale unor vinători rituale. Intre timp, Sorin Iffoveanu și-a limpezit stilul, și-a priment cu parcimonie izvoarele culturale (literare îndeosebi), exercitîndu-și, în limitele aceluiași restrîns arsenal de mijloace, capacitatea de a străpunge tentația descriptivismului ilustrativ cu notații grafice de maximă expresivitate. Efect al căuțurilor îndelungi și al efortului lui Iffoveanu domină însele unei vocii certe de cugător minuter de sem-

ne. El nu ilustrează cărți, nu descrie întîmplări, cît prelucurează telesurii ce vin către el dintr-o mereu îmbogățită matrice de valori culturale și morale. Demers axiologic căruia îi este fidel și pe care s-a priceput să-l convierta în semn cu un rafinament remarcabil. Este explicabil astfel tentația noastră de a-i regăsi în universul grafic al artistului pe Akutagawa, pe Marquze, pe Procopius și ceilalți și nu invers, ca un refuz superior asumat al ilustrației.

Si, totuși, cine animă lumea desenelor lui Iffoveanu (ca și pe aceea a uleiorilor lui, dealtefel)?

Un personaj. Mereu același, în ciuda identității sale versatile, ce traversează vîrste, epoci, obiceiuri, credințe, meridiane... Un caracter de intensă concentrație expresivă pe care artistul îl manevrează aidoma unei oglinzi în fața lumii. A unei lumi severs ce și refuză clipele de conțemporare, dar în care vizul, aspirația, închipuirea se drapăză în cuta nemărginită a unei reveniri: un alt fel de a se numi, în fond, al cugătorii.

Astfel devenim martorii unei preocupări de cîntăreți, filosofi, păstori, nomazi, luptători, un nesfîrșit cortegiul de picior purtători de experiențe, întîmplări, istorii ori pasiuni uni-

ce. Ființe fără un statut stabil, deși reper ale unui teritoriu anume ne indică o apartenență sigură și o existență dinamică, cu toate că artiștii își „fixează” eroii în stadii de adîncă reflexivitate sub înalte clopote de alb și singuritate. Totul subșerbărcă unu străniu, dar atît de omnesc ritual al tăcerii. Dealtefel, tot ceea ce populează lumea desenelor lui Iffoveanu se conformează acestui tip de ritualism emanat dintr-o citire și recitare canonică a înțelesurilor fundamentale ale existenței.

Calitățile esențiale ale desenului lui Iffoveanu s-ar putea rezuma, în concluzia celor spuse pînă acum, astfel: expresivitatea liniei delimitînd printro austeritate extremă a mijloacelor un univers sensibil și dens, decontat permanent de rafinamentul artistului de a încerca de sens și vibrație marile spații albe ale hîrtiei. O bună parte a picturii sale de se valet nu face decît să prelungească într-un registru cromatic subtil, sușestile — ele înșele auzolate de o indelică culoare — ale desenelor. Preferința artistului către marile întinderi imaculate și tăcute, către rostirea monodică și eterată a vocii interioare, element de sprijin al oricărui existențe reflexive, mi s-a asociat, într-un tîrziu, în suflet cu rostirea întregitoare a Fretului, care, precum marea în spirala de sidet a melcului, reține freacăntul unui gînd rar: „Mulțe-am văzut, iar glia priviți din cuget pare mai frumoasă...”

Corneliu Antim

muzică

Simfonia a IX-a

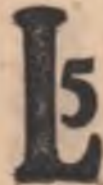
În continuarea unei tradiții fericit menținute, concertelor de închidere (sau de deschidere) ale stagiunii orchestrei simfonice RTV li se alătură, în program, monumentală Simfonia a IX-a beethoveniană. Alegerea este grațioasă; aducînd în fața unor săli pline această culme de creativitate umană exprimînd sincer, neocolit sensibilitatea unui semen de geniu adresîndu-se cu nelămurită dragoste nu numai semenilor de aceeași limbă, ci tuturor oamenilor, muzica își împlineste astfel menirea de modelatoare a conștiințelor. Zeci de pagini s-au scris asupra nemuririi „Simfoniei” beethoveniene în care muzica singură „nu mai a de ajuns”, făcîndu-se apel aici la căldura timbrului vocii umane — toate consună însă în a releva splendoarea, desăvîrșirea acestui inimitabil giuvaer muzical. În interpretarea semnată de Iosif Conta surprinde. În primul rînd, magnificența generoasă a partiturii. Timpul bine obișnuit, raporturile de nuanțe în favoarea contrastelor persuasive, de efect, relieful melodic bine așteptat sau sinuoșitățile culminante ale dramaturgiilor muzicale excelente puse în relief — acestea sînt trăsăturile expresive cu care ne-a întîmpinat arta dirijorală a ma-

estruului Iosif Conta la această reiterată întîlnire cu Capodopera. Remarcăm îndeosebi savoirea ritmului ternar, cu relief imprimat pîrții a treia sau marșul care, cu o năstrîvărie monumentală parte conclusivă pentru a atingea culmile însoțite ale jubilației beethoveniene. Alături de dirijor, corul condus de Aurel Grigoraș și solistii Monica Teodorescu, Rodica Mitrică, Mihai Zamfir, Mircea Moisa (de remarcant a fost omogenitatea realizării secvențelor de ansamblu solistic, treclînd strălucit prin dificultatea recunoscută a paginilor beethoveniene) au semnat un adevărat spectacol muzical (între-adevăr, interpretarea Simfoniei a IX-a nu este, în sîlă, simplă audiere; este, în mare măsură, spectacol de însemnătate, „regizat”, coordonat muzical cu măiestria caracteristică a maestrului Iosif Conta.

În Trei stări despre liniște pentru vioră și plan de Liviu Dandara (partitură recent tipărită la Editura muzicală), desfășurarea sonoră apare într-o maximă diversificare timbrală, periodic rezolvîndu-se în momente limpede conturate sonor, ca regim de formare a sunetului; timbrul (și modul de atac, bineînțeles) este elementul determinant al acestei muzici, la

care se asociază interesant un „program” schițat în indicațiile de execuție ale partiturii și, în primul rînd, în titlurile celor trei piese (stări). Fiecare stare are o evoluție proprie, rotundă. Continuarea, legătură între ele se face pe planul expresiei (de exemplu, este normal ca unele piese preponderent desfășurate în grav — deși ea are un început și un sfîrșit convingătoare — să-i urmeze o altă muzică, în acut; la fel și aici: Liniștea adevăratului și urmează Liniștea înaltului). Finalul, Liniștea liniștit, este o pagină romarcabilă, alternînd discret numai două suprafețe sonore: pauza (12 liniști); pentru multe stătuțe muzicale, pauza e considerată sunet avînd intensitate sub pragul de audiere al urechii) și sunetul drămuț cu austeritate timbrală aici, totuși modelîndu-se din infime diferențieri, larg spațiate muzical, ca un relief inițial bine pronunțat, nivelat aproape complet cu trecerea timpului. În Liniștea liniștit se rezolvă celelalte două părți aparînd ca sinteză redusă la strictul necesar de inteligibilitate, ca sumă între acurcările pozitive (ale „înaltului”) și cele negative (ale „adîncului”) avînd un firesc rezultat foarte apropiat de neutru, de non-relief. Această interesantă muzică trăiește așadar în două planuri: al cîntecului sonor, ascuțit-modelat timbral, de o expresivitate acuzată, insistent persuasivă, și în planul rezoluției, al apropiierii contrariilor prin acut firesc mers al conștiinței auditive spre inițiale stare de repaos.

Viorel Crețu

FANTASTICUL, DIMENSIUNE
A «PROZEI SCURTE» ROMĂNEȘTI

ALEXANDRU
MACEDONSKI

IV. Nicu Dereanu și problema „mişcării prin mișcare” (continuare)

Intitul semn că își pierde simțul realității stă în faptul că, treaz fiind încă, Nicu Dereanu transformă în certitudine, se, trăind-o ca atare, produsul fantastic al închipuirii sale delirante:

„Și iată pentru ce de cite ori se așeza pe banca din fața Universității, închipuirea și mintea lui, ce alunecau încoace și încolo, se întorceau mai des spre mașina pe care, din gând, o întocmesc cu o nespusă desăvârșire. Iar că această locomotivă nouă se va mișca și ea ca toată lumea, dar va fi mai mare chiar de cum e ea pe care o dă aburul, nu mai era îndoielă”. Translația de la închipuirea circumscrisă stării de trezie delirante la cea complexă de halucinații onirice este marcată de treptata confundare a eroului în somnul evasiv clinic. La început, ne lătmim până o construcție narativă oarecum mentală, îndepărtată încă de autenticitatea originară a aventurii onirice efectiv trăită. Deocamdată, eroul „vede” doar ceea ce își închipui cu ardore că ar trebui să se poată și să se întâmple:

„Așa că Nicu o și vedea (locomotiva n.n.) de sus și până jos înfăptuită și așezată pe șine, și se vedea până și pe el, nici mai mult nici mai puțin decît în Gara de Nord, johanat și înmănușat și gata să urce pe noul balaur de oțel și de foc ce avea să-l poarte în veci de veșt nemele în slăvi”.

Însă, pe măsură ce „jocul” gândurilor și dorințelor hiterice se adîncește în propriile conștiințe, autonomizîndu-se, fel fenomenal al eroului și pierdîndu-se, fiind anulat de „dublu” său oniric. În noua împrejurare, imaginarii cristaliză în demers narativ fantastic. Subtilitatea „artificialului” creator, în acest punct, stă în relevarea straniei căderi a eroului în starea de demanțiale sale himere, pe măsură ce obiectul acesteia — minunata locomotivă funcționînd pe principiul „mişcării prin mișcare” — intră în funcție, dovedindu-și, chipurile, eficiența practică. Prima parte a fantasticului „călătoriei” se desfășoară sub semnul beatitudinii metamorfozei primum de bucuria supreme izbînzii, aducătoare de putere și bogăție:

„Strigătul multimei fu uimitor de mare. Dereanu, care, de pe locomotivă lui îl auzea, simți că privirea i se împănjenă de bucurie. În pricioare și cu minile încheiate de pereții platformei veni o clipă cînd el se simți aproape Dumnezeu. Căci iată-l, în adevăr, iată-l stăpîn deplin pe soarta lui pe care o ținea acum strivită sub tălpi”.

„Mai iute! mai iute!” erau cuvintele ce izbucneau dintr-un grup de copii, pe cînd mișcările minilor lui auzau printr-un vînt care-l izbea. [...] Aur, putere a puterilor și glorie a gloriilor, zburtați ce ridicăți pe cei pe care îi orăzîți de-a zeptă oricîr altora — voi pentru care nu este altă lege și altă morală decît cea pe care o hotărîți voi, iată-vă, își zicea tînărul, iată-vă, în stăpînirea mea, în stăpînirea lui Nicu Dereanu!”

Ci despre însușirea prozatorului de a imprimă un ritm de o bezmetică fantasticitate călătoriei lui Nicu Dereanu — se pare că efectele rămase de pe urma cunoașterii prozei lui Edgar Poe nu sînt de neglijat: „Și trenul ce aluneca repede se întorcea cu viteza vîntului, ajungea aproape pe a gîndului, se prăvălea peste văi și cîmpuri ca o furtună. Tînărul de pe marginea șosei se uita și vedea trecînd, rămîneau încremeniți și se cruceau. Orașele ori satele, cit se lueau în stînga și în dreapta lui, se făceau nevăzute cit clipea din ochi. Plopii argintii, ce se desirau pe fărmul unui nu cu mînașă născută pe mare, că se topeau în unul sigur, ce era nemişcat dinaintea ferestrelor vagoanelor”.

Iată, însă, că scopul urmărit de autor nu este construcția epico-fantastică șișei suficientă. Este vorba doar de utilizarea în proporții extinse a unor procedee specifice genului cu scopul de a se pune în valoare tema „naturalistă” anunțată din capul locului. Drept urmare, călătoria fantastică trebuie întreruptă pentru că în felul acesta drama social-morală a eroului să reîntre pe adevăratul ei făgaș. Interesant este însă că și în acest punct al demonstrației, Macedonski înțelege să facă uz de procedee proprii indeobște tehnici fantastice. Avem de-a face cu un scurt fragment ce dă impresia că reia binecunoscutul motiv al „ucenicului vrăjitor”. Incredibilă „viteză” înregistrată de vehicul face ca lui Dereanu să-l scape controlul asupra acestuia și să trăiască groaza primejdiei ce-l amenință. Și acum surprinderea vitezei catastrofice imprimată locomotivei beneficiară de mijloace analitice și descriptive seducătoare: „Dar cu cit se scurta drumul dintre tren și gara orașului unde era să se oprească, pe alt și chipul lui Dereanu se încrunta. Semetia ce, adeseori încă, îl făcea să se simtă mai potrivăscă cu nici un om de pe pămînt, îl părăsea. Înclinate pe manivela frîului de oprire, minile lui își sporeau zadarnic sălbăticiile puterii pe care o desfășurau. Dintr-o pricină sau dintr-altă, acest frîu era ca și cum n-ar fi fost. S-ar fi crezut chiar că moșul în care se așezase, iuteala în loc și-o domolească. La curbe, locomotivă și vagoanele săreau pe șine și amenințau cu deraierea. Stația unde trenul era să se oprească licărise numai o clipă pe dinaintea ochilor lui Dereanu și pierise în zare. În fața și în urma lui, el nu mai zărea decît alba panglică

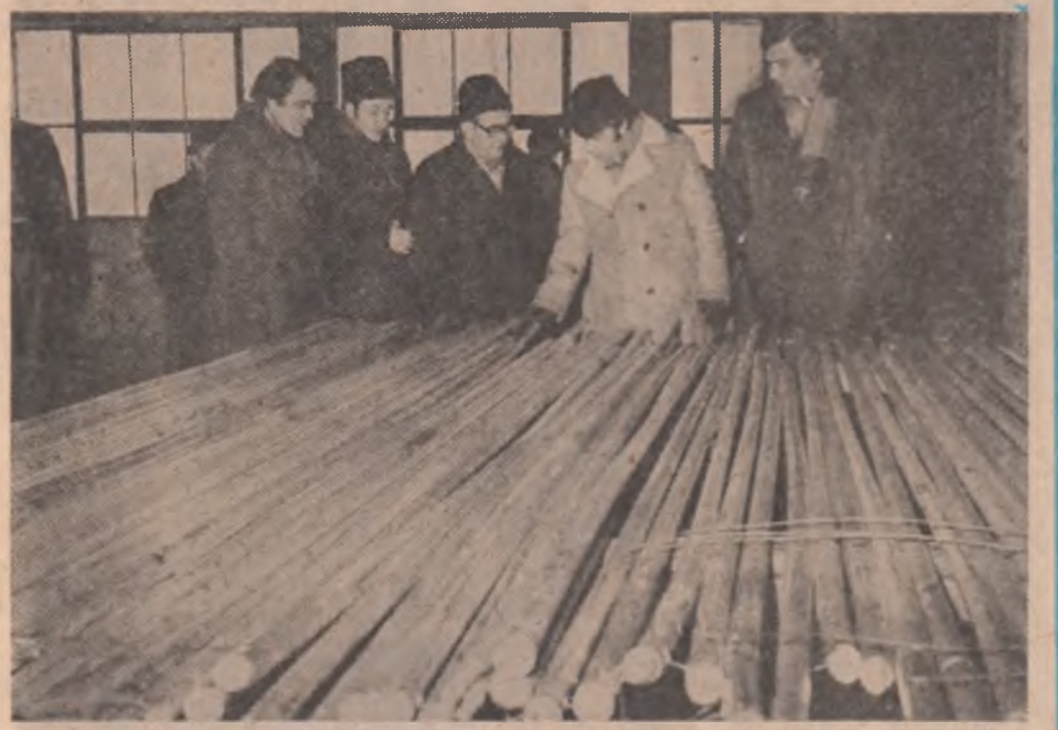
Sculptură de Ion Jolea

a șoselei cu cele două șine ale ei ce se duceau către nehotărîte zări în câmpie, pe care o tăiau în două”. Dar, cum spuneam, în cele din urmă prozatorul își „salvează” eroul de la iminenta „catastrofă”, întrerupîndu-l visul fantastic și redîndu-l realului: „Însă tocmai cînd deznădejdea lui era mai mare căci locomotivă ajunsese aceluiași punct de care aștepta haosul de vagoane rupte urcate unul peste altul, auzi, sau crezu că aude, sunetul unui ceasornic ce batea în departare oricel patru dinspre „ziua”. Într-adevăr, presunerea realului este mai puternică decît impulsul evadării în lumea fantastic-himerică a visului. Ideea este că eroul ar miza pe cartea exploatarei proprii capacități de a „trăi” într-o altă lume decît cea reală, eroul nu are totuși nici o scăpare. Condiția sa de inadaptat, de „om de prisos” (emanație a unui original fenomen de întreprindere între concepțiile estetice „cauzatice”, „naturaliste” și cele crepuscular-romantice ale epocii) îl obligă să îndure pînă la ultima consecință amarul mizeriei sale existente. Așa se face că nici celelalte tentative de „trăsere” cu realul (inclusiv aceea marcată de spectaculoasă „carieră” a om de armă, din unghi narativ, oricum asemănătoare cu aceea de „inventator”) nu-l izbăvesc de incurabilă suferință a desăvîrșitului nec în viață. La sfîrșitul năvelei îl regăsim pe Nicu Dereanu dormînd pe aceeași bancă din fața Universității. Numai că somnul de acum este „fază” a simțului via de care eroul mai are parte. Este visul de dinaintea morții. „Dar visul în care el se adîncea treptat era nespus de dulce. Putea să sufle crîvîțul cit vrea, căci se simtea, tot mai ușurat de icalăsa greutate a corpului. Glasuri îngeșeri îi umpleau auzul. Privirile îi erau, furate de sute de vedeni albe”.

Nicolae Ciobanu

O istorie în imagini
a literaturii române
contemporane

Văzută de
Ion Cucu

SCRIITORI ÎN DOCUMENTARE ● Damian Necula, George Chirilă, Nicolae Crisan, Platon Pardău și Florin Costinescu la Uzina de aluminiu din Slatina (sus) ● Radu Cărnei, Traian Iancu, Ion Horea la întreprinderea „Ruimentul” din Alexandria (jos)

REMEMORĂRI

Insemnări despre Marin Preda (III)

Înainte de-a începe episodul ce va urma vreau să reproduc un pasaj din recent apărută carte semnată de Florin Mugur și intitulată „Virtele și viciile din Marin Preda, semnatul convorbitorilor scrie:

— Există, undeva, dincolo de marginea Bucureștiului, o casă. La etajul unu e o cameră mică, ocupată aproape în întregime de un pat dublu. Pe patul acela se aflau cărți, zece, poate sute de cărți în dezordine, așa cum le așezase, aducîndu-le din oraș, locatarul. În partea din spate fereastră a patului e un loc liber, un spațiu îngust și sărac pentru un trup firav. Acolo dormea Marin Preda. Acolo a murit, poate privind întinerul nopții care începuse să se risipească, în pijamata cu pardesul pe umeri, în aerul friguros. Cu fața ascunsă de reverul ridicat al pardesului, să nu fie văzut. Cu ochii deschisi, cu lumina aprinsă, cu ușa spre ceilalți încuiată. A fost foarte frig, neobișnuit de frig în noaptea aceea din mijlocul lui mai, a fost cea mai friguroasă noapte de mai din istoria literaturii române. Ani în sir, nici un cititor și nici un scriitor din România nu se vor putea gîndi la această noapte fără a fi zgîlțiiți de un lung fior de frig”.

Splendidă relatarea în simplitatea ei emoționantă! Vreau doar să fac o precizare pe care, să mă ierte confratele meu poet, o consider absolut necesară. Același casă de la marginea Bucureștiului nu era o casă oarecare. Era chiar Casa de creație Mogoșoaia, unde au locuit temporar și au scris: Marin Preda, Titus Popovici, Horia Lovinescu, Fănuș Neagu, Nichita Stănescu, Teodor Mazilu, Cella Serghii, Tudor Mușatescu, Romul Munteanu, Cezar Ivănescu, Mircea Dinescu, Ion Băieșu, Gheorghe Pitul, Sânziana Pop, și lista ar putea continua...

La emoționanta relatare, interlocutorul, adică Paul Georgescu, pe care nu-l cunosc personal, decît din scris, și care se declară unul dintre prietenii intimi ai lui Marin Preda, (dar pe care nu-l mai văzuse și cu care nu mai convinsese de zece ani), reacționează cu următoarele cuvinte:

— Mde. Dar ce căta acolo domle? La vîrsta lui nu se trăiește așa, pe apucate, și pe urmă, cit nu-l am văzut, zice de brambureala o care trîia tot știu. Marin nu a fost niciodată un cheful și mecher-som sint citiva care umbliă cu semătura și șuganeaua; el era o ființă gravă și neliniștită, nemulțumită de ceea ce scria și cu o propensiune spre tragic pe care behăitului său celebru nu o ascundeau.

Dacă stimulul Paul Georgescu nu știe ce căuta Marin Preda acolo, la Mogoșoaia, adică, îl pot răspunde cu un singur cuvînt: scria!

Acolo și-a scris „Viata ca o pradă”, acolo și-a scris „Delirul”, acolo și-a scris „ostindu-se pînă la mistuire, într-un fel de grabă premonitoare. Cel mai iubit dintre păminteni”.

Am avut privilegiul să locuiesc în același timp, mulți ani, cu marele scriitor și pot să declar, mîhnit de afirmatia lui Paul Georgescu, că Marin Preda nu trăia în nici un fel de brambureală — într-adevăr, n-a fost niciodată un cheful și mecher-som, nici nu trăia pe apucate!

Marin Preda a cunoscut tenația boemă tirzică și evadările sale bachice erau rare și, pe urmă, cit în ultimii zece ani, nu se mai văzuse și nu mai convinsese cu unul dintre cei mai buni prieteni din tinerete.

Printre puținii scriitori care intrau invitați sau neinvitați în camera cu numărul șase de la Mogoșoaia, o cameră singurată, cu două geamuri mari, interesată de cărți, cu o masă de lucru orientată oblic, cu ustensilele de scris ordonate, era Fănuș Neagu, tînărul poet Mircea Dinescu și subsemnatul.

De cite ori îl vizitam ne arăta cu o copilărească mîndrie ceasul său cu capace de aur și

de aur pe care-l ținea pe birou într-o cutie nouă-nouă și cu care nu știu dacă a scris vreodată.

Admiram de fiecare dată acele obiecte, ca și cum nu le-am mai fi văzut pînă atunci, știind că-i facem plăcere și că, în semn de generozitate, ne deschide geamul și va scoate nepăsător, în pijamata cu pardesul pe umeri, în aerul friguros, ne va pune cite un deget în paharele mari, după care, cotrobaind în dulap își va turna și lui ceva whisky, deoarece: „moncher, mie îmi face bine băutura asta, dar să știți că nu-bună fiindcă miroase a ploșnie”.

Între o seară, o împrejurare neașteptată a năturat începutul unei „farse” nepremeditate.

(continuare în numărul viitor)

Mircea Micu

Rețetele estivale: Din cartea „Bucătăria fără foc” Regimul „urdu”

Sos de crepă: Ceapa trecută prin mașină sau rasă, amestecată cu puțin ulei, cu puțin mărar, pătrunjel și țarhon, peste care punem albuș de ou bine bătut și smîntîna, sau iaurt, dar un sos acrișor și foarte plăcut. Ajută la somn relaxat.

Chiflele din coji de pine: Mucenii cojile de pine într-un ou bine bătut, punem lămie, usturoi pisat și mărar tăiat mărunt de tot, le facem cocool și turnăm peste ele sos de smîntîna. Au multe calorii.

Drumuri dobrogene

Urmare din pag. a 5-a

dată să-l vadă, în primul an, în primul trimestru, cu o damigeană cu vin și o lădiță cu scrubul amutame, cumpărate pe nimica toată de la o vîduvă din catrines. O seară, întregul se așeză în acel dormitor al internatului, de gîsit și azi prin Piața Chișiei. Dimineața la cînel s-a urcat în trenul de Tulcea și a hotărît să-mă bătă o singură dată drumul spre flu-su, atunci cînd asta o termina cu școala. Nu credea că lîie s-ar mai putea schimba în așa trei ani. „Ce înseamnă trei ani pentru un băiat ca lîie? O aruncătură de băț — și-a zis. Pe urmă are să vină acasă, gîndea lîie Paraipan. El tot acasă a venit, după armată și după război. „O nimica toată, trei ani de viață”.

Da a fost să fie altfel. lîie a fost trimis la Cobadin și Topraisar să întindă fire electrice pentru un sistem de irigații. Nici în primul lui concediu n-a apărut pe acasă. Într-o coră postală, lîie scria acasă: „Tăticule, m-am hotărît să dau admitera la liceu, la seral. După admitere, numai dacă reușesc, vin pentru citeva zile la Beștepe”.

Mamă-sa ofta: cum o mai fi arînd băiatul? s-o mai fi înălțat, o mai fi slăbit? Printre străini nici mîierea n-are gust de mîiere. lîie o potolea; o băiat, se descurcă el; după admitere, de puzare necesare care să-i spargă monotonia și chinul lungilor nopți de travaliu literar.

I se iartă lui P.G. afirmatia pripită dat fiind faptul declarat că o preluase după ureche și că în ultimii zece ani, nu se mai văzuse și nu mai convinsese cu unul dintre cei mai buni prieteni din tinerete.

III.

S-a tînut singur în facultate. (Strînese bani frumoși cit lucrase la lîed, la sistemele de irigații și la lărgirea portului Constanța.) Bursă a avut în fiecare an, iar la examenul de licență a ales o temă de mare curaj: „Linii electrice de 400 kv în Dobrogea”. La ce bun lîie de un asemenea vot în Dobrogea, tocmai în Dobrogea? Se mirau colegii și el le spunea: Mă, ascultați

O zi la mare

În clipa cînd marea Motan ieși din birou tehnoredactiei doi dintre următorii săi aruncară o plasă pentru a-l prinde, însă Măciste se întoarse brusc, apoi învîrtea cheia în broșură și, cu una din minile înfăptuite pe sub redacție, plonjă pe unul din vagoanele de la mijlocul garniturii. Cum știm cu toții, Măciste avea plăcere stranie de a se transforma cînd într-un tîgru, cînd într-un tînăr frumos, cînd într-o bănușă care ține loc de înzor, atîndu-se ajuns pe acoperișul trenului privitorii cu nostalgie concedii permanente văzura un tîgru enorm înaintînd spre capătul vagonului și se repezi pe toți la telefonie pentru a anunța gari, care la rîndul ei trebuia să informeze stațiile următoare că în trenul de orele douăsprezece se află un animal fioros și c-ar fi bine ca toți călătorii să se blocheze în compartimente. Conducătorii și controlorii, de cum aflară de existența tîgrului în tren, începîndu-și compartimentul în care se aflau și cu mînerul obișnuit și cu lăntușul de siguranță. Vagonul pe care plonjase Măciste se nimerise a fi unul de clasa întâi și din clipa apariției cumplutului tîgru pe culoar întreaga suflare din compartimente amuți. Măciste se oprea în fața ferestrei și de compartimentul următorului se bătrîni și mături, strîndu-i pe copii să scoată limba și să-și apropie buzele de geamul ușii de care pe cealaltă parte stătea lîpil totuși cumplite fiare. La un moment dat, un fîc se repezi la ușă o deschise și aruncă balonul ce-l ținea în mîini lîreze spre gura tîgrului care îl înapoie precis ca un sportiv și jocul dură minute în șir pînă cînd compartimentele începuseră să se deschidă, iar călătorii de toate vîrstele, ignorînd pericolul, începuseră să scoată capetele rînd pe rînd, ba fumătorii înrădăcițeză chiar să aprîndă cite o țigară. Total ar fi fost fioros dacă — incitat de dexteritatea fîncului — tîgru n-ar fi urmărit balonul cu atîta îndrîjire incit balonul cu copii cu tot nimeriră în labele uriașe, iar animalul se lăsa pe spate cu mînerul înucător în brațe. În acel moment cînd copii rămaseră pe culoar umiți de felul cum tîgrul își mingia partenerul de joacă, iar mături și cei mai în vîrstă, dirind și urînd, traseră alarma și trenul oprî exact la mijlocul mării, după ce lîie se aruncă în apă. Nici unul din conducătorii nu se îndrăzni să intre în vagonul din care se trăsese alarma. După un sfert de oră, plictisit de faptul că nimeni nu mai semnaliza

plecare, mecanicul porni trenul și nu mai oprî pînă la mare.

A doua zi, aceiași copii, aceiași mături și bătrîni se instală sub umbrelle și cealaltă intrînd pe tîrșuș pe marea plajă. Balansul din stînga portului l Marea era lîntîșită ca un pămînt abstrahu. Bărcile salvamarilor nici măcar nu se legăna, ci păreau zidite într-o lucrare adîncă precum în picturi. Sute și mii de trupuri înerte zăceau pe nisipul lîncos și se îndreptă spre diul ai vieții reacționînd numai prin valurile de transpirație ce le dădea aerul unor ființe abandonate sub loviturile soarelui năucitor. Deodată plaja Balansului începuse să se trezească, mai bine zis să vibreze cînd un tînăr frumos, îmbrăcat ca un lord traversă de citeva ori de-a lungul și de-a latul mulțimea aceea de trupuri incinse de căldură. Printre-un instinct pe care îl au numai cei cu totul și cu totul ingenui fîncul cu balonul din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei sostră conștente cu grupul celor mici, cerceta tînărul straniu le împărțea bucați aurii și dreptunghiulare de ciocolată chinezăscă. Două dintre adolescentele îmbrăcate cu ciocolată refuzară politicos, dar a treia dintre ele întînse mina și, lîundu-și partea, aruncă dreptunghiul auriu în apa nemişcată. Se urcă apoi pe capul unui cal de beton și-i anunță pe toți cei prezenți că ea va scoate ciocolată din tren și încă o liotă de copii se luară după tînărul care plonjise în marea și se îndreptă spre diul cu cai din bot. Trei adolescente apînd curiozități și de copii și de femei

Atelier literar Posta redacției

EUGEN COROAMĂ: Sint vizibile unele aptitudini pentru proza umoristică, mai ales, deși condeiul e încă pesisur și tehnica e încă rudimentară. Dar câteva din schițe lăsa lași pentru speranțe („Serviciu reproșabil”, „Pe plajă” (înca schematică, simplistă), „Pata” (idem, cu finalul nereușit, expeditiv).

EMIL: În general, lucruri groase, innodate, „luate”. Cîteva pagini mai limpezite și mai curșive: „Clepsiștră”, „Amprenta”, „Gura lumii”.

T.G.G. — CONSTANTA: În „Abis”, „Fotografie fantastică”, „Ocean ascuns” și „A”, sint elemente interesante, dar nevalorificate la un nivel convingător. Persistă o anumită nonsalanță delirantă în tratarea paginilor.

E. CHELARU: Cîteva pagini mai echilibrate și mai consistente: „Bobul de lacrimă”, „Răspuns”, „Acum”, „Meditație”, „Inceput de crin”. Conținutul în oglindă proprie și proza adesea înșelătoare (de ce nu încercăm, mai bine, să adunăm cît mai multe păreri din afară, de pe la alte ghisee literare?).

I. VLASIA: Unele confirmări (nu prea convingătoare): „Culori”, „Schiță”, „Jurnal”. În general, paginile sint cam uscate, de inspirație cam palidă și de efort mai mult garfic, iar prozele decisive încă nu se arată.

C. IONESCU: Cîteva lucruri mai bune, care par să anunțe un revirmament îndelung așteptat: „Biografie sumară”, „Rugămintea”, „Promisiune”.

I. IOSIF: Pagini de grea dezamăgire (mîi soi de „delirame” de gust indolent și de nivel precar), în care nu se mai gă-

sece decît vagi urme din ceea ce constituia promisiunea unui început.

D. BARBU: Nu sint nouăți, din păcate. Doar câteva pagini nîse mai infirpate, care amintesc de bunele promisiuni de odinioară („Cenușa dînt-o la-crimă”, „Summum jus”, „Eu cu ielave”).

I. V. PERIAM: Putine lucruri care se apropie de poezie („Uneori”, „Sacrificiu”, „Tratative”).

M. MARIAN: Creioane inclemente, confuze, aceste dezbatere pseudo-filosofice. De menționat, doar: „Cîntul XV”, „Cîntul XVII”, „Povară”.

I. PANAITESCU: Manuscrise indescifrabile.

M. BALAN: Pe clapa plicului, credem că știți, nu se află o semnătură, ci o indicație pentru serviciile P.T.T.R. (unde să înapozeze scrisoarea în cazul cînd, dintr-o cauză sau alta, acest lucru devine necesar...). Semnătura (descrisibilă!) trebuie să se afle pe scrisoare, face parte integrantă din ea, căci orice om civilizât știe că nu se poate adresa cuiva, unui necunoscut (fie că-i scrie, fie că-i bate la ușă, fie că-i sună la telefon, etc.) fără a-și spune numele, clar, după cum, iarăși, știe că e cel puțin inutil și nepoliticos (dacă nu chiar stupid!) să așterni la sfîrșitul unei scrisori (cître un necunoscut!) o scîlțîrită fistichie, plină de colicel și floricele, imposibil de descris. În cazul poeziilor, care sint trimise, nu-i așa, pentru a fi încredințate tiparului, ele trebuie semnate (așa cum ați presupus) fiecare în parte (nu se știe care va ajunge sub tipar!).

În ce va privește, însă, din păcate, sint puține speranțe ca vreuna din poeziile dv. (foarte slabe și rudimentare) să ajungă la tipar. Așadar, n-aveți de ce să ne mulțumiți, în acest sens. A-jungă să ne mulțumiți că, v-am lămurit (sperăm!) asupra unor reguli elementare de bună convinișie epistolară. Aviz tuturor amatoriilor!

ION CAPRĂ: Am mai precizat, în mai multe rânduri: nu putem răspunde la domiciliu nîmănu, nici chiar dv. (Și nu știm, deațfel, de ce v-a simțit îndreptățit, și prin ce, să ne cereți să facem o excepție?). Luați-vă un pseudonim, pentru uzul „postei redacției”, și „dusmanii” care abia așteaptă să vă „ridă în nas” (presupunînd că ar fi ceva de ris în faptul că scrieți și trimiteți versuri unei redacții?) nu vor avea niciodată acest așteptat prielaj. Simpla!

S. Elena Frunză Stelias Căpălin, Dan Delamante, Petru Dumitru, P. Solonaru, Ion Șan Cornel, Aradite Vlăduț, G. Rădulescu (ceva, în „Sens II”), Marin V. Gabor, Crina Brîstiu, Lorelei L.M., Gheorghi Costea, I. Ispesiu, Liviu Zănea (Ceva, în „Mediu” și în ultima strofă din „Piatră de lapte”), Iuliana Pană, Emanuela Croitoru, I. V. Valda, F. M., Ioana Bădiță, Florica Chiriac, G. V. P., Paul Simion, Valentin Girachi, Sorin Dumitru Ungureanu, Flomar (ceva, în „Se intrupa”), V. T. (pe viitor, mai cîțel), Ioan D. Groze (Pagine de nivel modest).

Geo Dumitrescu
N.R.: Manuscrisele nu se inapozază.

Ca pinile

Cînd intră tîrîni în cîmpie
Clocotia se-nalță
și inundă cerul
— ca cîntec —

Lanurile
se-mbrățează
inducîndu-se
pe umeri tîrînilor
de parc-o vrea
să-i îngroape în sufletul ei
ca pe un aluat
al pămîntului
să se-mbrățească
cu pîinea.
Cînd intră tîrîni
în cîmpie
Inverzește
sufletul tîrîi
și inimile
se fac rotunde
ca pinile —

MARIN CIORANU

Nesfîrșita patriei cîntare

Spune-mi, doamnă, spunem-mi tu, baladă,
ghiere de foc din vatra tîrîi sfîntă,
cîte stele s-au rotit s-o-mi vadă
patria, prin vremuri, cum se cîntă?

Cîte întîmplări miraculoase
și dezastre nu se petrecură,
cîte morți și nauze pe căi de oase
nu trecură-n veșnică-i natură!

C-au fost vremi de pace sau urgie,
zori de zi sau noapte otomană,
domnitori dorșreau s-o-i fie
alinare, dor și neprimărit.

Pin-și pîșcul, bocețele grele
la priveghiuri lungi de-nmormintare,
toate-au izvoit, umplînd cu ele
nesfîrșita patriei cîntare.

Noi sintem aici dintotdeauna
și vom fi cît vatra tîrîi sfîntă
ca să moară spaima și minciuna
aziind cum patria se cîntă.

PETRE VLAD

Desen de Șerban Rusu Arbore

Mai sint în stare

Mai sint în stare
Să vîntur lumea
Să iau sușul vieții în piept
Să los deoaparte cîrărea strîmbă
Cu ochii țîntă la drumul drept
Mai sint în stare să om
Tovarăși
Gînduri cîntare în tot ce spun
Să mă consider fără regret
Frăte de cruce cu omul bun
Mai sint în stare să zbor din mine
Să-nchei cu cerul via jurămînt
Cînd sfîrșit de-o clipă
Sortii uitării
Umbră zadornic fac pe pămînt.

VIORIEL MUNTEANU

În patria-cînt

În patria-cînt am revenit
cu puteri sporite de seva dulce a tăcerii,
în zădar viermii îmi rod umbra
închipindu-și că-i trupul meu
îngropat demult, alb și frumos
mă întorc în patria-cînt, mă întimpină
șiruri lungi de copaci-cuvînt, holde
mădoase de griu-cuvînt, ape vie
ca argintul, cu pești care așteaptă
cuvîntul meu, dar mai cu seamă
în patria-cînt mă întimpină
și vîntul din jurul mesei și din care a-și
trădat este cîntărea și expresia profundă
a spiritului românesc. În opera lui, miturile
și temerile fundamentale se reflectă adine și dau
complectă a culturii scrișe.

BORIS MARIAN

Tratat împotriva morții

În fiecare zi învîț
să ascut coasa și sapa
să suport arsura
și copilul pe umeri
patru
o ridic deasupra zăpezilor
și înfrînd mătase de lumină
peste de
îmi leg cu noduri trănice
singele de pămînt
ca o floare
în vîț
lubrica cu focul
rădăcina cu apa și cu pămîntul
ochii caselor îi învîț
să privească spre răsărit
în vîț
glă, rezist bucuriilor și cuvîntelor
sodiilete soarelui
le port în piept cum port
o decorație cu forma tîrîi
durerea o prefac în pasăre;
dacă mă-șt tîngui
ar însemna că accept durerea
și asta m-ar face jumătate de om

oriunde e nevoie de oameni întregi
dezmăștenese ura, lenevia,
libări trebuie să fie șuvăul de lumină
de pleacă din mine
spre marile cîmpii
în vîț nîmo cu libertatea ochiului
slăvesc pacea
și viața.

VASILIAN DOBOȘ

Tratative

la masa tratativelor
continuu să fie zarvă mare
încă-nu s-a hotărît
cine să la cușitul
cine să înnoade lucrurile
și cine să le deznoade
cine să plîngă
și cine să ridă
cine să producă picioare
pentru invalizii
care doresc să participe
la marșul păcii...

IOAN VASIU

Act de voință a întregii națiuni

Urmare din pag. 1

nesc, Uniunea oamenilor muncii maghiari din România (MADOSZ), organizații locale ale Partidului Social-Democrat, Totodată, Partidul Comunist a desfășurat o largă activitate pentru realizarea unității clasei muncitoare, a tuturor forțelor muncitorești, ca nucleu al frontului democratic, patriotic și antifascist, ce avea să asigure victoria revoluției de eliberare națională și socială din august 1944.

În dezvoltarea ei, mișcarea de rezistență antifascistă din România a cunoscut o linie ascendentă, atît ca formă de manifestare a luptei cît și a cuprinderii tuturor forțelor social-politice refacșite și antifasciste, de la clasa muncitoare, tîrînimie, intelectualitate pînă la cercurile Palatului, generali și ofițeri superiori ai armatei, reprezentanți ai partidelor burgheze.

Astfel, în aprilie 1944 s-a realizat unitatea de acțiune a clasei muncitoare prin încheierea Frontului unic între Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat. La 20 iunie s-a creat Blocul Național pentru eliberarea patriei. Partidul Comunist Român, Partidul Social-Democrat și principalele partide burgheze: Partidul Național Tîrînesc și Partidul Național Liberal. Toate aceste întelegeri, aliate au constituit cadru organizatoric al consensului național care a stă la baza luptei de eliberare a poporului român de sub dominația fascistă.

În împrejurările interne și externe favorabile, Partidul Comunist împreună cu celelalte forțe naționale au trecut la 23 August 1944, la înfăptuirea Revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă, care a dus la răsturnarea dictaturii militar-fasciste, la trecerea României de la întregul său potențial economic și militar în afărul de dominație fascistă, de Uniunea Sovietică.

Vigorează și fermitea cu care întregul popor s-a ridicat la luptă, largă participare a tuturor forțelor patriotice la insurecție demonștrază că August 1944 a reprezentat un energie și determinant act de voință a întregii națiuni, o strălucită afirmare a hotărîrii poporului român de a zdrobi orice dominație străină, de a fi liber și deplin

stăpîn în țara sa, de a-și hotărî singur destinele. În București și împrejurimii, prin lupta eroică, unită a armatei și populației, în condiții deosebit de grele, în rîndurile cărora se aflau cei mai hotărîți muncitori, în frunte cu comunistii din marile întreprinderi ale Capitalei, rezistențele heroice au fost lichidate pînă la 27 august 1944. În același timp pe întreg teritoriul țării, pînă la sfîrșitul lunii august au fost nimicite toate acțiunile forțelor trupelor naziste.

După 1 septembrie 1944 armata română împreună cu armata sovietică au trecut la eliberarea părții de nord-vest a Transilvaniei de sub dominația hitlerist-berthystă. Lupta eroică a poporului român, sub conducerea Partidului Comunist, a avut o însemnătate internațională deosebită, a creat coaliții favorabile acțiunii de eliberare a popoarelor din centrul și sud-estul continentului european.

Victoria revoluției de eliberare națională și socială a marcat trecerea de la lupta grea, desfășurată în condițiile ilegalității la acțiuni ample, largi prin participarea întregului popor pentru zdrobirea fascismului, a hitlerismului. „Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă — arăta secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara largă a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1944 — a deschis calea înfăptuirii revoluției socialiste și trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare”. Viața, istoria atestă că poporul român, într-o perioadă de timp scurtă, a obținut, sub conducerea Partidului Comunist Român, realizări epocale în dezvoltarea patriei.

Cele mai mari succese au fost înregistrate în perioada ultimilor 17 ani, care definesc „Epoca Ceaușescu” marcată de munca eroică a întregului popor pentru făurirea în România a societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Succesele obținute, entuziasmul muncitorilor, tîrînilor, intelectualilor pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea sint expresia obiectivelor ce animă întregul popor român, strîns unit în jurul Partidului Comunist Român, în frunte cu secretarul său general în împlinirea celei de a 38-a aniversări a zilei noastre naționale.

Grîul, poemul Tării Românești

Urmare din pag. a 4-a

aproape întotdeauna apar animalele din ogradă — și în care tot „aproape întotdeauna” oamenii încearcă în zădar să zîmbească la îndemnul fotografului, dar neîndine această deprindere nu reușesc decît un rictus al feței), fie un grup de muncitori și la iarba verde. Pe unele gîșști, călătoriate diverse date și estii dezamăgiți: ceea ce tu ai fi crezut că însemnă un important document abia dacă are cu ceva mai mult de trei decenii. De fapt, noi înșine (mai ales cei care nu prea avem terrene de comparație) ne-am obișnuit așa de tare cu nota falsă a așezării din cîmpie încît nu mai putem decît să înțelegem în trecut foarte îndepărtat oamenii trăiau după cum spune în cărți. De exemplu, eu n-am văzut Poșeniul — ca să o iau de la Milcov — decît cu noul centru, cu blocurile ce păstrează ca ornamentație elemente din arhitectura zonei și-mi vine greu să-mi imaginez ael Poșeni cu case și dughene din paianță; Rimnicu Sărat l-am

văzut cînd avea deja 30.000 de locuitori și o industrie de nivel republican și dacă nu ar fi văzut trăsura lui Garabela cu greu mi-aș mai fi putut imagina ce lucru important era sosirea trenului la Rimnic. După cum și la Alexandria am sosit mai tîrziu, și la Zimnicea și la Craiova. Am rămas însă cu credința că toate cele ce se spun despre cum a fost sint adevărate pentru că așteptînd cînd mie, le-am văzut, mi s-au înfăpturit acți în mînte, după cum și Bucureștii îl știu, piatră cu piatră și cum a fost și cum este. Și fără a face metafore sau a căuta neapărat un final cit de cit sugestiv-poetic sau că așa cum se spune „Soarele tuturor românilor de la București răsare” spun că „Soarele tuturor românilor de la București a răsărit!” într-o zi de August și, dacă nu, celor ce trăim o realitate în continuă schimbare, o trăim și participăm la ea, nu ne vine uneori să-o credem așa este pentru că pulsul istoriei noastre accelerat recuperînd ceea ce, din vicisitudinile istorice, poporul român avea de recuperat.

Arc de triumf

Urmare din pag. 1

ar fi momentul răsucire și fără de pereche al gîndurilor și speranțelor și așteptărilor noastre. Acum cînd cumpăna planetelor intră, ea însăși și-melancolia verii care se duce, pe cînd călătorie capăt al ei se umple de aromă și roade, ceasul bate parcă trecerea vremii mai altfel decît ieri, decît alaltăieri și decît în toate celelalte zile trecute.

Lîngă odihna tăcerii de noapte, apele susurătoare și doine ascunse, cîmpie schimbă rodul de griu pe sîmînța pe care, în alte zile și nopți de aci înainte, o va rodi, li va da putere și lumină dar și ceva din rivna minilor care-acum, la ord de arșii, i-au adus-o, i-au dat-o semănînd-o într-un cîmp milenar și meru-noi și tînar, cum noi și tinere sint de fiecare dată anotimpurile patriei.

În lîniștea și răcoarea nopții, acum, într-un august fierbinte, gîndul și ființa mea aud cum sevele și florile și semintele urcînd deasupra rodul din toamnă se fac mai pline, mai bogate și mai frumoase. Dacă vă opriți în lîniștea nopților de august lîngă un rîu ori copac ori fir de iarbă, puteți auzi cum trece prin ele ceva tainic și curat și senin. Poate fi poezia ori bucuria ori roua dimineților din visele noastre, din treptele zborului nostru pe și înalt către mine. Dar mai mult că orînd acum, în august, inimile noastre bat mai curat și mai repede sub cupola luminii într-o sîrbătoare națională.

REVISTA STRĂINĂ

● CELE MAI VECHI MĂRTURII scrise din Europa centrală au fost descoperite într-un gîntic arheologic conștientizat de lingvistul german, într-o vale mălinoasă de lângă Salzburg. Este vorba de plăchete de argilă, purtînd inscripții din secolul I și 2 înainte de eră noastră. Primele descoperiri ale cercetătorilor au fost în opinia că ar fi vorba de măturări ale activității comerciale din zonă. Cele trei plăchete poartă inscripții care se referă la operațiunile de schimb, constituind monumente interesante ale vieții economice și sociale, precum și o atestare de cea mai mare importanță a culturii scrișe.

● FĂTRU MANUSCRISE originale ale compozitorului Joseph Haydn au fost descoperite recent în Australia la Melbourne. Studiate de către muzicologul George Feder, ele au fost autentificate, reprezentînd prima formă a unor gîște pentru orchestră, opus-56, reprezentînd 120 de pagini legate în piele. Interesantă este istoria manuscrisului. După o informare publicată de ziarul „The Australian”, manuscrisul se afla de 20 de ani la Melbourne, aparținînd unei familii din oraș care dorște să rămîna anonimă.

● UNUL DINTRE ARTIȘTII cei mai cunoscuți în presa austriacă este sculptorul Walter Pichler, participant la pavilionul țării sale în cadrul biennalei de la Veneția, unde contribuția sa a fost estimată drept „cea mai importantă pe plan intelectual”. Pichler este un artist de mare talent, care considera că pîșările sale de bronz, și „personaje mobile”, care își au sursa într-o stranie interacție de scriere. Fedru reprezentă o tentativă de definire artistică a lumii naturale. Un amestec de surse arhice și ideologice, cu un cult al vînturilor și al creațiilor sale permit sculptorului să fixeze o imagine inalienabilă a prezentului.

● ROBERT BURNS, cunoscutul poet scoțian, este foarte prețuit în China. De curînd și a fost celebrat la Beijing, în cadrul unor manifestări de schimb de marile poezii. De asemenea, studenții Institutului de limbă străină au prezentat un program de dansuri scoțiene, prin Xie Bangding a vorbit despre valorile prieteniei și înțelegerii dintre China și Scoția. Un mare caligraf și cunoscut critic de artă, Huang Miaozi, a oferit Federației Burns din Scoția una din lucrările sale, în semn de omagiu. Informații interesante sînt și despre unele din aceste acțiuni, evidențînd amploarea mărturiilor de prețuire și eforturile de cunoaștere a marului poet scoțian.

● ACTIVITATEA editorială din China cunoaște o renouare sîntă în ultimii ani. O sută șaiszeci de lucrări noi și peste șaiszeci de redacții au fost publicate anul trecut numai de către editura pentru literatură din Shanghai, Douzeci din acestea din urmă sînt dedicate lui Xu, a pîrute cu prilejul comemorării centenarului scriitorului. O editură foarte prețuită, dedicată cărților vechi și redîndu-și în anul 1974, a publicat o serie de cărți pe artă, dedicate unor teme clasice. Presa remarcă în deosebi marea abundență de traduceri din literaturile străine. În acest an au apărut în mai multe cărți dedicate lui Goethe, precum și redacții ale unor traduceri din Heine și Shelley precum și romane de Dickens, Cehov și Stendhal.

● O AMPLĂ ACȚIUNE de culegere și editare a poeziei sîntă în desfășurare în China. O sută șaiszeci de lucrări noi și peste șaiszeci de redacții au fost publicate anul trecut numai de către editura pentru literatură din Shanghai, Douzeci din acestea din urmă sînt dedicate lui Xu, a pîrute cu prilejul comemorării centenarului scriitorului. O editură foarte prețuită, dedicată cărților vechi și redîndu-și în anul 1974, a publicat o serie de cărți pe artă, dedicate unor teme clasice. Presa remarcă în deosebi marea abundență de traduceri din literaturile străine. În acest an au apărut în mai multe cărți dedicate lui Goethe, precum și redacții ale unor traduceri din Heine și Shelley precum și romane de Dickens, Cehov și Stendhal.

● UN EȘIST de formație riguroasă, cu preocupări socio-politice de mare actualitate, dar și un scriitor înalt, editat la Paris și în China, celebrat în critica franceză „Le Cahier, Aba Ge” ilustrează o vocație morală de o stringență a parte. Destinul omului este conștientizat de acest scriitor prin prisma apartenenței la un univers spiritual și moral bine definit, cu rădăcini în trecut și cu încredere în posibilitățile viitoare de constituire a unui lumii mai drepte și mai bune. Criticii își reamintesc încă celebra sa lucrare „Alinaș necruțată”, în care era problematizată opțiunea stranie a unor forme diferite de energie istorică pentru a promova o formă a rîului împotriva căruia trebuie să lupte întreaga umanitate.

● CU PRIELAJUL unui articol prin care Mircea Morina omagiază pe traducătorul italian al celebrei lucrări „Viața abinelor de Maurice Maeterlinck, un comentator avizat, Hector Mochizy, reduce în discuție problema autorului copiat și devotat de poetul belgian în lucrarea citată, pe care a omis să menționeze în text. Este vorba de poetul belgian Eugène Marais, cunoscut și ca avocat, iarist și om de știință. El a studiat mai mult ani viața socială a țării, publicînd în anul 1923 un scriitor înalt, editat la Paris și în China, celebrat în critica franceză „Le Cahier, Aba Ge” ilustrează o vocație morală de o stringență a parte. Destinul omului este conștientizat de acest scriitor prin prisma apartenenței la un univers spiritual și moral bine definit, cu rădăcini în trecut și cu încredere în posibilitățile viitoare de constituire a unui lumii mai drepte și mai bune. Criticii își reamintesc încă celebra sa lucrare „Alinaș necruțată”, în care era problematizată opțiunea stranie a unor forme diferite de energie istorică pentru a promova o formă a rîului împotriva căruia trebuie să lupte întreaga umanitate.

Noi ce-am făcut?

Urmare din pag. a 3-a

editorul care să nu îngăduie ca el să se împletească prin meandrele birocracii culturale pentru a deveni „un roman gata redactat”, căci se știe că stilul de telefon ori chibritul nu sint altceva decît un brad „redactat”. Eu rămîn optimist.

3. Îmi vine destul de greu să găsesc o interdependență atît de directă între istorie și romanul istoric încît să-mi permit să vorbesc despre rămînerea în urmă a unui domeniu de creație față de celălalt. Am însă impresia că dacă literatura nu și-a folosit întregul potențial pentru intruparea unei viziuni de ansamblu a acului de la 23 August 1944 în deplinătatea semnificațiilor lui, nici despre istorici nu se poate afirma că nu mai au nimic de făcut pentru punerea în lumină a tuturor aspectelor și implicațiilor sale. Nu există pînă astăzi o culegere de documente privitoare la preliminariile acestui act — de la rapoartele organelor de siguranță, de poliție și jandarmerie, ale prefecturilor, ale organelor de informație ale armatei, ale ministrilor, despre starea de spirit din România anulului 1944, despre poziția opiniei publice privitoare la acest act, despre mîșcările de opinie și despre activitatea de opinie, de șabotaj și rezistență, pînă la documentele oficiale — căci în diplomatie nici o acțiune nu rămîne fără urme scrise — ale tentativelor eșuate de isire din război pe cîl ocolite. Nu avem un corpus de documente de epocă privitoare la eforturile Partidului Comunist de a convinge Palatul și opoziția burgheză despre necesitatea ruperii alianței cu Germania și a ieșirii cu orice preț din război. Alte țări — cu mult mai puține motive de a se mindri cu rezultatele activităților lor de acest fel — au publicat numeroase colecții de astfel de documente și le-au tradus și în limbi de circulație mondială! Noi ce-am făcut?

Și pe urmă, există oare vreun studiu masiv, de cîteva sute de pagini, bazat pe documente exacte, pe cercetări de arhivă efectuate după toate normele științei istorice moderne, care să ofere o privire de ansamblu deplină și concludentă inclusiv pentru savașii străini, despre pregătirea, înfăptuirea și biruința Insurecției noastre naționale? Cunosoc o excelentă și bine documentată carte despre preliminariile actului de la 23 August, tipărită într-un tiraj care a dispărut în două sau trei zile și care n-a fost tradusă în nici o limbă străină de parcă ne-ar fi cusine în fața lumii că am dat și noi dovezi de vrednicie și de capacitate de a ne folosi mîntea (mă gîndesc, desigur, la cartea lui A. Simion) și două mari lucrări de sinteză privitoare la operațiunile militare, care ar fi faza de răspundere. Dar puține respingerea denaturărilor publicate în străinătate, unori chiar de generali germani înfrinși, și publicate în limbi de largă circulație.

Desigur, e ușor să vînturi idei și să faci sugestii. E mai greu să le înfăptuiești, înfrîngînd inerția atît de dăunătoare, lenea de a gîndi și neapărat ori faza de răspundere. Dar puține inovativității sint atît de grave ca nefolosirea unei excepționale posibilități de a arăta lumii vrednică, dovedită prin fapte, a poporului țării.

Proza marilor momente istorice

Urmare din pag. a 3-a

tate, ori pur documentare. Tema de a nu greși nu explică pasivitatea, o instituționalizează. 2. Cea mai de seamă eroare în romanul acestui moment este de a vedea aici tema războiului și de a croi mecanismele literare în umbrăa acestei judecăți. Cinematografia a evitat, în marile ei izbini, o astfel de reducere, primejdiasă estetică, și mă întreb cît „război” e în „Serata” Malvinei Urșianu, acel extraordinar film, unde istoria năvălește într-o lume a afectelor lustruite de heraldică și genealogie? A vedea în „Insurecție” exclusiv „război” este inexact istoric și, sub raport estetic, monoton. Documentația culeasă de Haralamb Zîncă probează, într-un chip remarcabil, conștientizarea tuturor grupurilor sociale înaintea acestui eveniment capital, nu există personaj care să fi trăit în acest dat atît și pe care modificarea acestei istorică să nu-i fi atîns în pozitiv sau în negativ. Nu e vorba în cîteva propoziții, de a extrage din materia cunoscută schelăria posibilă a unui roman ci de a

● SUPPLEMENTUL ZIARULUI „Politika”, „Kulturni Umotvor”, care apare în R.S.F. Iugoslaviei, publică într-unul din numerele din luna un masiv articol dedicat de poezii și traducerilor iugoslav Adam Pastiović personalității lui Nichita Stănescu. Poetul român a prezentat etichetelor lui cu decorații acordări „Cununii de aur” a Festivalului de poezie de la Struga; literatura lui, pe care Adam Pastiović cunoaște bine și din care a tradus este cîntărea și expresia profundă a spiritului românesc. În opera lui, miturile românești fundamentale se reflectă adine și dau complectă a culturii scrișe.

● LA PUTINA VREMIE după difuzarea, la New York, a lucrărilor „Omagiu lui Tăculescu” și a înfăptuirii de versuri de Tăculescu și Blaga, muzica lui Dionis Popovici a fost recent prezentă și la radio Paris, care a transmis, însoțite de frumoase prezentare, „Cantața dramatică 1972” și „Simfonia a IV-a în memoria lui Nicolae Jorga”.

● LA PUTINA VREMIE după difuzarea, la New York, a lucrărilor „Omagiu lui Tăculescu” și a înfăptuirii de versuri de Tăculescu și Blaga, muzica lui Dionis Popovici a fost recent prezentă și la radio Paris, care a transmis, însoțite de frumoase prezentare, „Cantața dramatică 1972” și „Simfonia a IV-a în memoria lui Nicolae Jorga”.

semnala că „Insurecția” e momentul istoric potrivit pentru o proză de formă „integrală”, cu mult mai complicată decît aceea pur senzatională, „de război”. 2. Reducția opticii literare la, aproape exclusiv, elementul militar e probabil efectul unei retardări a conștiinței literaturii față de conștiința istoriografică. Majoritatea colecțiilor de documente pe care le avem reproduc ordine de zi, mișcări de trupe, efective, scheme strategice, emnă, asadar, de la militari. Patru volume de „Documente privind istoria militară a poporului român, 23-31.08.1944”, apărute în 1977-78, sub îngrijirea unui colectiv, alte câteva cărți care studiază parțial momentum presupun, adunate la un loc, o materie minunată pentru prozatori care nu îndrăznesc să se pe cont propriu toamă și așteaptă rezultatele cercetărilor altora. Elementul militar al Insurecției pare a fi, cu aceste colecții publicate, rezolvat în linii mari, și al acela diplomatic și propriu-zis politic, ca să nu zicem „operativ”. O excepțională contribuție a lui A. Simion se ocupă nu de Insurecție ci de „preliminariile” ei „politico-diplomatice”, excelența reconstituire a lui Haralamb Zîncă, „Și a fost ora H”, „datează” și ea, căci din 1971 și pînă azi n-a apărut o ediție nouă care s-o actualizeze, deși cartea ar fi, indiscutabil, un „best-seller”. Dacă istoriografia nu ne-a dat încă monografia științifică și completă a acestui moment, totuși sîntem în deplinătatea cunoașterii, în general insensibil la aceste evenimente. Retardată față de istorie, proza a putut da, cel mult, acele câteva repotaie de reconstituire literară în gustul Cornelius Ryan și Barbara Tuchmann, producții agreabile, care nu sint însă nici istorie propriu-zisă și nici literatură pură, ci un gen hibrid care sovîie în a investiga științific istoria și a proiecta rezultatele — în ficțiuni literare verosimile.

Valoare estetică și valoare exponențială

Urmare din pag. a 3-a

din mai toate romanele sale) Cărdovanii, Sufărînța urmasilor, Furi secrete și cîteva interesante nuvele, Aurel Mihale (în parte, nuvelele din Nopți infirpate și Cronică de război), Francisc Păcurariu (densele sale romane), Alexandru Ivasiuc (fragmente din romanele Intervall Pășăriei, Aps). 2. Sincer vorbind, schițînd lista de nume și titluri de mai sus, ne dăm seama că, în definitiv, ea nu este chiar atît de săracă, luată în sine. În același timp, este de observat că nu puține din titlurile ce-o alcătuiesc reprezintă cote valorice dintre cele mai ridicate în ansamblul prozei românești contemporane. Și totuși, o anumită, am spune chiar acută senzație de insatisfacție, ca cititori ai anului 1982, se insinuează în conștiința noastră.

3. Apăsăli, pe de o parte de exemplul marului „roman de

Un mit românesc în literatura portugheză

Conferința „Un mit românesc în literatura portugheză” al cărei autor este cunoscutul clasicist român Victor Buescu (1911-1971) a fost pronunțată la 23 noiembrie 1963, la inaugurarea Catedralei de limbă și literatură română de la Universitatea din Lisabona. Este un studiu extrem de minuțios al propagării mitului „Mesterului Manole”, provenit dintr-o sursă hotărât românească, și al asimilării lui profunde în opera unui foarte important scriitor portughez din sec. XX, Julio Dantas. Spre a demonstra că piesa de teatru „A Catedrală” scrisă de acesta, are o schemă românească, autorul prezintă pentru prima dată în traducere un mecanism de investigații și a refăcut un dosar, aproape „juridic”, a cărui decizie ultimă este pozitivă. Aceasta probă și altele, de care mai mare subtilitate comparatistă, constituie substanța acestei palpabile demonstrații pe care o prezentăm pentru prima dată în traducere românească, semn al necentenarului propagării a spiritului românesc care pătrunde profund oriunde găsește o conștiință care să-i semene.

acest mit al tuturor timpurilor și latitudinilor este un mit al sacrificiului, al ritualului al construcției — care, s-a sublimat poetic în legenda românească a „Mesterului Manole”, a folosit ca inspirație dramatică eminentului scriitor portughez Julio Dantas (1876-1962) președinte al Academiei portugheze din 1923 până în 1958. Efectiv, în frumoasa sa monografie „Julio Dantas: o viață, o operă, o epocă”, publicată la Lisabona în 1963, autorul, Luiz de Oliveira Guimarães, menționează, între operele luate de autor „Cinei cardinalilor”, șase titluri de piese proiectate, opt piese incomplete și o operă nedidată, intitulată „Catedrala”, l. i.

Identificarea textului publicat în monografia citată ni s-a impus încă de la început prin numele personajelor, tipic românești: Manuel, Petrică, Nicolae, Salomia, Sura, Leana, Zinca, Iorgu, Andrei, Luca, Marga, Negru, Basarab, Volevod. În mod categoric deosebit este subiectul cu toate că primul act se petrece „într-o mare poiană, unde se ridică — la începutul sec. XV — catedrala de la Curtea de Argeș, cel mai important oraș al Principatului valah medieval...”

Cele opt scene care formează actul I sînt un preambul clar al desfășurării mitului. La ridicarea cortinei, Catedrala „este în parte dărâmată din cauza unui accident a cărui cauză nu se cunoaște”.

În zadar mesterul arhitect al florentinului Domenico dalla Scala, ajutat de românul Manuel, născut în mod simbolic în inima Transilvaniei, consultă pergamentele cu calculele construcției pe care le bănuiește a fi greșite — Domenico, fire mobilă, înțelege să-și asume toate răspunderile în fața cruntului Volevod care îl concediază și-l înlocuiește cu Manuel, ajutorul său. Acesta eșuă să accepte această înșelăciune pentru a nu-și renege maestrul și a nu dezamăgi dragostea Sandrei, fiica lui Domenico. Cu toate acestea, ajunge să accepte, datorită sfatului „cinicului” dramei, sculptorul bizantin Lazăr: „Mestere neîncrecut!”, îi spune acesta, „Trebuie să construiești această catedrală, să-ți pasci de o femeie? Aici e aluzia, în mod necesar ambiguă, la sacrificiul ulterior al soției lui Manuel, româna Marga, cu eșoul de a „insufla” construcția și pentru a evita astfel ca aceasta să se surpe din nou.

Este aici un dialog foarte revelator între Lazăr, grecul bizantin care îl însuflă lui Manuel ideea sacrificiului, și acesta:

Manuel: În ce anume am fost ignoranți?
Lazăr: Îți voi spune mai târziu. (Misterios, aproape în tăină) Îți amintesc, cumva, Manuel, dacă la începutul construcției a fost cineva îngropat la temelii ei?
Manuel: Îngropat? Nimeni.
Lazăr: Ești sigur? Stringe pergamentul. Eroarea nu stă în cifre. Știi ce-i lipsește acestei catedrale? Îi lipsește sufletul.
Manuel: Sufletul?

Lazăr: Da. Îi lipsește sufletul. De asta nu stă în picioare!
Astfel, enunțându-se din primul act teza, drama își continuă desfășurarea în următoarele trei acte, până la sacrificiul ritual.

Actul al II-lea are loc trei ani mai târziu în Biserica Domnească. Catedrala continuă să fie „un loc în care cresc ierburile și pasc caprele” după cum povestește egumenul mesterului Domenico. Lazăr îl convinge pe Manole să jure el și tovarășii lui că vor păstra taina sacrificiului cerut de viitoarea construcție. „Vom da bisericii un suflet ca să rămână în picioare”, Manole ascunde soției sale sentința Destinului; fără îndoială că ea își dă seama de atitudinea îngrijorată a soțului.

Actul al III-lea se petrece în casa lui Manole care nu are curajul să se destăinuie soției sale. Dar Marga, care este geloasă (pe nedrept) pe frumoasa Sandra, fiica mesterului italian Domenico, hotărăște să meargă și să-i ducă de mâncare soțului, ca de obicei, cu toate că vecina ei, Salomea, care cunoaște taina, se opusese. În actul al IV-lea se repetă subiectul actului I. Lazăr explică unui zidar, în termeni inspirați, cum este posibil ca „ultimul surful de vânt” al unui muribund poate să susțină o catedrală. În final, Marga apare și se lasă îngropată în cripta catedralei, unde Lazăr însușinează ca Manole se întâlnește cu Sandra, „Manole, Manole, de ce m-ai trădat...” sînt ultimele cuvinte ale sacrificiului, adresate soțului absent și calomniat de Lazăr, bizantinul.

Din punct de vedere estetic, avem convingerea că ne aflăm în fața unei opere valoroase și profunde, poate cea mai reușită din teatrul lui Julio Dantas. E un Dantas inedit, neașteptat, departe de „modernitatea sofisticată” și de „academicismul convențional”, pe care unui critic socialist i-l-au atribuit „post mortem”. Spațiul

elasic al mitului etern se alătură artei civilității și personalității stilistice și înscuștată a dramaturgului, care afirmă că „Teatrul este partea cea mai vie și poezia cea mai personală a operei mele literare”. Mari și nobile concepte animă și înfrumusețează desfășurarea acțiunii. „Vasta informație”, pe drept elogiată în opera lui Julio Dantas de către demnul său succesor în scaunul academic, Vitorino Nemesio (în „Seșina Academei de Științe din Lisabona”, la 1 mai 1964) se distinge prin elementele pe care această „albina de aur” le-a cules ca să creeze atmosfera medievală și culoarea locală românească: „troaită” din transeptul bizantin, acțiunea, mențiunea „boierilor”, nobilii valahi; pre-

Ioana Kossargion: „Trumf”

zenza vechii meșteri „Biserica Domnească” nu departe de Catedrală, „Carierile din Transilvania” care furnizează piatra pentru construcție etc. Și astfel continuă cele trei acte ale operei.

Ne punem întrebarea: cînd a scris Julio Dantas această operă? Originalul nu este dat și nici „Paginile de memorii” publicate post-mortem, în 1969 nu ne oferă nici o lamurire. Conform elementelor ce ne-au fost comunicate verbal, „Catedrala” a fost scrisă între 1949 și 1950, după întoarcerea din Brazilia, unde Julio Dantas a fost în misiune specială, ca ambasador extraordinar, în 1949. Amabila noastră surză crede că „Catedrala” a fost scrisă după „Antigona”, operă scrisă și reprezentată în 1946. Să fie oare o readaptare a acesteia în 1949? Oricum ar fi, „Catedrala” a fost „construită” în ultimii ani ai vieții autorului, cînd Julio Dantas și-a concentrat întreaga atenție asupra dramaturgicului. Apoi, este cunoscut că tînărul și strălucitorul autor teatral, care a debutat la 22 de ani cu „Cel ce a murit din dragoste” (1896), a abandonat în 1922 teatrul timp de douăzeci și patru de ani, pînă în 1946, cînd a revenit cu „Antigona”, urmată de „Frei Antonio das Chagas” (1947) și „Toamna în floare” (1949). În această epocă de febrilă elaborare dramatică se situează probabil crearea „Catedralei” [...]

După ce am examinat momentul genezei „Catedralei” lui Julio Dantas, încercăm să vedem acum cum e-a făcut ca autorul a cunoscut această temă.

Se impune un răspuns: Julio Dantas e-a inspirat de la Lucian Blaga. Acest mare poet și filosof român, unul dintre cele mai reprezentative nume ale spiritului românesc contemporan, a fost unul dintre cei șase interpreți ai mitului românesc în literatura cultă. „Mesterul Manole” al său, publicat în 1927, se mai reprezintă și în zilele noastre la București. Fără a vorbi de o posibilă influență prin lectură (Julio Dantas era un cititor devotat), contactul personal al fi putut facilita întâlnirile spirituale între cei doi scriitori și diplomați, căci Lucian

Blaga a fost timp de un an ministru plenipotențiar al României la Lisabona, între 1 aprilie 1938 și 5 aprilie 1939. Așa cum în opera poetului român se înregistrează o serie de reflexe lusitane, nimic mai firesc decît că a existat o influență între cei doi dramaturgi, facilitată de contactele diplomatice.

Aceste presupuneri, pe care le-am făcut aprioric în 1969, în lipsa textului lui Blaga, s-au năruit asemeni legendarei catedrale. Fără îndoială, bazându-ne pe textul lui Lucian Blaga, rediția de pînă la noi (1970), nu ne mai permitem nici cea mai mică lăzuzie: Dantas nu cunoștea opera lui Blaga, care are alte personaje, altă teză dramatică, mai puțin spectaculoasă.

Altă ipoteză plauzibilă ar fi opera lui Nicolae Iorga intitulată: „Zidirea Mănăstirii Argeș”, Craiova, 1922. Marele istoric ne lăsat printre alte opere dramatice, dramatizarea mitului lui Manole.

S-a întâmplat că, șase ani după publicarea acestei opere, Iorga a participat în 1928 la un Congres Internațional la Lisabona, unde a prezentat o comunicare în portugheză, în limba latină, de conținut de latină din eul sureste de Europa și specialmente în România.”

La întoarcerea în București, Iorga a publicat, în același an, o carte de note de călătorie, la care a adăugat patru conferințe (ținute la București, intitulată în română „Portugalia, țara latină cea mai departată din Europa”. Din aceste note și conferințe (interesante cu toate că sînt superficiale și, uneori, superficiale din grabă) rezultă că Iorga a ținut, la Lisabona, cel puțin o conferință („după unii” la „Societatea de Geografie”), a cunoscut nobilitățile culturale, a vizitat centrele cele mai importante ale țării (Coimbra, Porto, Evora) etc. E adevărat că nu menționează contactul cu Julio Dantas, dar nimic mai firesc ca ilustrul ambasador cultural român să-l fi cunoscut pe președintele Academiei Portugheze, românofilul convins, înțînind în acest fel un schimb care va facilita comunicarea ulterioară a operei și a mitului [...]. În așteptarea textului lui Iorga, prevedem că la „posibila ipoteză Iorga” trebuie să se renunțe, așa cum a trebuit să renunțăm la „ipoteza Blaga”, după ce vom fi confrunțat cu douăzeci și șase de ani.

În același mod — și din motive care ne-ar lua foarte mult să le demonstrăm — ne pare foarte improbabilă influența asupra lui Julio Dantas a altor patru dramaturgi români deja menționați care au tratat mitul cu mai puțin succes: Adrian Maniu („Mesterul”, teatrul în română, 1923); Victor Etimiu („Mesterul Manole”, 1928) și Ion Luca („Icarul de pe Argeș”, e 2-a. Bacău, 1940).

Ne rămîne să acceptăm ideea că autorul cunoștea legenda românească, potrivit sugestiilor soției autorului care ne-a afirmat că autorul cunoștea de fapt legenda populară românească și că a creat opera teatrală după această legendă. Soțul ei — ne-a fost recent revelat — a comunicat unui vechi prieten al său, Raul Santos, cînd citind o carte de legendă românească, a înfățișat „Mesterul Manole” al cărui mit, foarte interesant și care l-a vrăbit despre „prima” „Grândărie” a lui Iorga, scriind în strălucit și imitabilă, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Națiunilor”, teatru în română, a avut-o și a admirat-o pe poetesa română, marturie fiind articolele pe care le-a scris despre ea, între care cităm: „Trei femei celebre” (reprodus în „Memorii”, pag. 169-176), în care o asemănă Mariei-Curie. E firesc ca ilustra propagandistică și culturală a lui Iorga să fie înfrumusețată și sursă românească în strălucit și imitabil, care se impune e: ce text folcloric a citit: Julio Dantas? Să fi fost versiunea franceză a lui Alexandru, publicată în 1885, destul de răspîndită? E foarte posibil, nu doar în nume apertului excepțional pentru lectură care îl era Julio Dantas, ci și mai ales rețutului său entuziasm pentru România, concretizat în numeroasele cărți românești din biblioteca sa. „Agentul transmisiilor”, potrivit soției lui Dantas, a fost marea reprezentantă a culturii românești în Franța. Elena Văcărescu (1866-1948), ambasadoarea culturală a României la „Societatea Națiunilor” între 1935-1939, care se afla în același timp cu Julio Dantas la Geneva (1933-1934), ca membru al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală, organul „Societății Nați